

[Formanden.]

3) *Første behandling af:*

Forslag til lov om ændring af lov om vandforsyning og lov om offentlige veje.

4) *Første behandling af:*

Forslag til lov om ændring af vandløbsloven.

5) *Valg af 21 medlemmer til et udvalg angående:*

Forslag til lov om lønmodtagernes medejendomsret.

Mødet hævet kl. 19.05.

51. møde.

Onsdag den 14. februar kl. 13.

Formanden: Medlemmer af folketinget Dahlggaard, Westergaard Andersen, Hilmar Baunsgaard, Gudme og Gunnar Jensen har meddelt mig, at de ønsker skriftligt at fremsætte:

Forslag til folketingsbeslutning om den langsigtede boligpolitik.

Skriftlig fremsættelse af forslag.

Ordføreren for forslagsstillerne (Dahlggaard): Herved har jeg den ære at fremsætte forslag til folketingsbeslutning om den langsigtede boligpolitik.

Folketingets boligudvalg drøfter i disse måneder den langsigtede boligpolitik, som skal afløse boligforliget af 1966. Der har imidlertid ikke som grundlag for boligudvalgets forhandlinger været ført nogen

folketingsdebat om den langsigtede boligpolitik, og der er derfor en risiko for, at de enkelte partiers synspunkter på boligpolitikken får karakter af korrektioner eller supplerende synspunkter i forhold til de skitser og forslag, der stykkevis fremlægges i boligudvalget af boligministeren. Da det radikale venstre lægger afgørende vægt på sammenhængen mellem de forskellige sider af boligpolitikken, fremsætter vi derfor vore synspunkter i form af et samlet forslag til folketingsbeslutning. Forslaget er det grundlag, hvorpå det radikale venstre deltager i de boligpolitiske forhandlinger, og det skal betragtes som en helhed. De enkelte dele af forslaget kan kun vurderes i den samlede sammenhæng.

Den langsigtede boligpolitik skal vurderes ud fra sociale, miljømæssige, planlægningsmæssige og erhvervsmæssige hensyn, men det aktuelle udgangspunkt må efter det radikale venstres opfattelse være samfundsøkonomisk.

Det radikale venstre ønsker, at en ny boligpolitik skal føre til en hurtig og væsentlig aflastning af de offentlige budgetter, og at der på længere sigt skal ske yderligere aflastning af den offentlige udgiftspolitik i stedet for de tendenser til kraftigt voksende offentlige udgifter til boligpolitiske formål, som er følgen af den nuværende boliglovgivning.

Det radikale venstre mener endvidere, at tiden nu er inde til at ophæve de resterende boligrestriktioner. Et frit boligmarked er forudsætningen for en hensigtsmæssig udnyttelse af den bestående boligmasse og på længere sigt tillige forudsætningen for en jævn byggerytme. Et frit boligmarked er endvidere en forudsætning for arbejdsmæssig og samfundsmæssig mobilitet og for, at man kan få afskaffet det uværdige boliglotteri. Det er endvidere det radikale venstres opfattelse, at et frit boligmarked udgør det bedste grundlag for løsningen af de sociale problemer i boligpolitikken og endvidere for løsning af de problemer, der knytter sig til beboerdemokrati og boligmiljø. Forslaget til folketingsbeslutning skitserer derfor, hvordan et frit boligmarked hurtigt kan skabes uden trykkelige overgangsvanskeligheder for de boligsgående, og uden at der opstår urimelige inflationsgevinster til udlejerne.

[Dahlggaard.]

En nye boligpolitik må skabe ligestilling mellem de forskellige boligformer både set fra beboerside og fra producentside. Forslaget til folketingsbeslutning indeholder dog visse særfordele til det profitløse byggeri.

I overensstemmelse med synspunkter, der i en årrække har været fremført af den uafhængige samfundsøkonomiske sagkundskab, foreslås, at nyt almennyttigt og privat byggeri får adgang til finansiering på grundlag af markedsførte, værdifaste obligationslån. Derved kan begyndelseslejen i nyt byggeri holdes nede. Rentesikringsordningen for almennyttigt byggeri bliver derved overflødig og foreslås ophævet.

I forbindelse med ophævelsen af huslejerestriktionerne og en normalisering af lejen i almennyttigt byggeri samt ophævelse af rentesikringsordningen må også ejerboligerens vilkår tilpasses normale tilstande på boligmarkedet. Jeg henviser til forslaget og bemærkningerne til forslaget, herunder at sammenhængen mellem behandlingen af de forskellige sektorer af boligmarkedet er afgørende for forslagsstillerne. Forslaget peger på ændrede regler for fastsættelse af værdien af egen bolig. Det radikale venstre er imidlertid rede til at drøfte også andre muligheder for løsning af ejerboligproblemerne, herunder ændrede regler vedrørende rentefradrag for privat gæld. Det skal dog understreges, at sådanne indehavere af ejerboliger, der ikke længere har arbejds- eller erhvervsindtægt, ikke må belastes, så deres muligheder for at forblive i egen bolig vanskeliggøres.

Det radikale venstre mener, at der fortsat er brug for en boligsikringsordning, men at den nuværende ordning er ved at køre fast. Det vil efter vor opfattelse være nødvendigt, at der snarest udarbejdes forslag til en ændret lovgivning på dette område.

Idet jeg i øvrigt henviser til forslagets bemærkninger, skal jeg hermed anbefale forslaget til folketingets velvillige behandling.

Den første sag på dagsordenen var:

Spørgsmål til ministrene.

Af *Edele Kruchow* til ministeren for offentlige arbejder:

„Vil ministeren af- eller bekræfte, om lufthavnsbyggeriet i Tune er igangsat uden hensyntagen til den forretningsgang, som by- og landzonelovens bestemmelser forudsætter, og at boligministeriet gav en dispensation fra lovens regler i december 1971, flere måneder efter at banenlæg var anbragt og opførelse af lufthavnsbygninger var igangsat?“

(Spm. nr. 125).

Skriftlig begrundelse.

Der henvises til oplysninger herom i dagspressen, bl.a. Politikens artikel den 8. februar 1973.

Edele Kruchow: Det er med stigende forbløffelse, jeg har læst pressens beskrivelser i de sidste dage af, hvorledes banenlæg og bygninger til lufthavnen i Tune af statens administrative organer er igangsat og for banernes vedkommende praktisk talt var helt færdige, før den naturlige og lovmæssige kontakt med myndighederne i Roskilde amt blev optaget, en kontakt, der skulle have betinget tidlig og omfattende planlægning til gavn både for lufthavnen og de omkringliggende primærkommuners boligbyggeri, offentlige institutioner og veje.

Almindelige borgeres eller virksomheders opfattelse af vort folkestyre sættes sandelig på prøve, når de oplever, at de selv eller andre ligestillede udsættes for krav om nedrivning af byggeri i de tilfælde, hvor de har båret sig ad på samme måde, som den statslige administration synes at have gennemført lufthavnsbyggeriet i Tune. Mon trafikministeren kan udlevere en opskrift på, hvorledes man i sådanne tilfælde kan lægge op til, at en boligminister kan formås til hurtig udrykning med en dispensation, for

[Edele Kruchow.]

er det ikke det, der er sket? Eller er der slet intet hold i det, der står i pressen?

Ministeren for offentlige arbejder (Kampmann): Jeg må indledningsvis meddele, at da fru Edele Kruchow har spurgt om en sag, hvor det er nødvendigt at referere et helt sagsforløb - det tror jeg fru Edele Kruchow vil erkende sig enig i - bliver det meget svært at holde den tidsfrist, jeg har efter forretningsordenen.

Planerne for placering af lufthavnen ved Tune er udarbejdet af statens luftfartsvæsen efter drøftelse med egnsplansekretariatet, og luftfartsmyndighederne rådførte sig med vedkommende kommunale myndigheder med hensyn til tilpasning af lufthavnen til den eksisterende bebyggelse og til kommunernes ønsker om udviklingen i den fremtidige bebyggelse.

På dette grundlag ansøgte daværende trafikminister Guldberg i januar 1969 finansudvalget om en bevilling på i alt 3,5 mill. kr. til påbegyndelse af projektering og arealerhvervelse til lufthavnen. Trafikministeren var til samråd med finansudvalget om sagen, og finansudvalget tiltrådte planerne og stillede den ansøgte bevilling til rådighed i februar 1969. Efter at projekteringen var afsluttet, gav finansudvalget i december 1969 tilslutning til en bevilling på yderligere 15 mill. kr. til ekspropriation af de nødvendige arealer m. v. Projektet blev derefter behandlet af ekspropriationskommissionen på en besigtigelsesforretning den 2. april 1970, og ifølge protokollen fra forretningen blev projektet vedtaget af kommissionen med tilslutning af bl.a. repræsentanter fra Roskilde amtskommune, Roskilde, Greve og Ramsø kommuner.

Ved kommunalreformens gennemførelse den 1. april 1970 blev den nordlige del af den projekterede lufthavn, hvor bygningsanlæggene skulle ligge, indlemmet i Roskilde kommune. Under luftfartsvæsenets forhandling med Roskilde kommune var man, efter hvad jeg har fået oplyst, fra begge sider i tvivl om, hvorvidt lufthavnen var omfattet af by- og landzoneloven, der var trådt i kraft 1. januar 1970.

I foråret 1971 meddelte boligministeriet imidlertid luftfartsvæsenet, at sagen skulle behandles efter by- og landzone-

lovens bestemmelser, og at lufthavnen derfor måtte overføres fra landzone til byzone. Københavns luftfartsvæsen indgav ansøgning herom til Roskilde kommune, der videre sendte sagen til byudviklingsudvalget for Roskildeegnen, og i juni 1971 fik man meddelelse fra kommunen om, at byudviklingsudvalget af principielle grunde ikke kunne give dispensation fra by- og landzoneloven til lufthavnsanlægget, men at udvalget intet havde at indvende imod, at arealet gennem en partiel byplanvedtægt blev overført til byzone, idet det forudsattes, at der blev udarbejdet en dispositionsplan for de berørte omliggende arealer.

Herefter fandt luftfartsvæsenet, at forudsætningerne for at gå i gang med etablering af start- og landingsbaner var opfyldt, og denne del af arbejdet blev igangsat i slutningen af juni 1971.

Også spørgsmålet om, hvorvidt der krævedes tilladelse efter zoneloven til opførelse af lufthavnens kontrolltårn, terminalbygning m. m., blev besvaret bekræftende af boligministeriet på et møde i september 1971. Byudviklingsudvalget meddelte imidlertid afslag på luftfartsvæsenets ansøgning under henvisning til, at arealet endnu ikke var overført til byzone. Afgørelsen blev anket til boligministeriet, som den 13. december 1971 gav den nødvendige dispensation til byggeriet, der imidlertid rent faktisk var igangsat 1. november 1971.

Som nævnt har der været nogen tvivl om, hvorvidt den nye lufthavn var omfattet af by- og landzoneloven. Og man kan måske godt forstå, at dette tvivlsspørgsmål kunne opstå, når man tager i betragtning, at placeringen af lufthavnen var blevet tiltrådt af folketingets finansudvalg inden by- og landzonelovens ikrafttræden, og at projektet var godkendt af ekspropriationskommissionen under iagttagelse af den lovmæssigt fastsatte procedure, som netop skal sikre, at alle vedkommende almene og private interesser kan blive afvejet ved prøvelsen af projektet.

Boligministeriets principielle standpunkt er, at etableringen af lufthavnen og dennes placering burde ske på grundlag af et forudgående omfattende planlægningsarbejde for at sikre, at lufthavnen ikke ville påføre den omliggende bebyggelse væsentlige gener, samt for at friholde passende arealer uden

[Ministeren for offentlige arbejder.]

om lufthavnen. Imidlertid mente boligministeriet også, at den allerede i 1969 truffene beslutning om placering af lufthavnen måtte respekteres, og boligministeriet har derfor ikke villet modsætte sig, at der ved dispensation fra by- og landzonelovens regler gives tilladelse til opførelse af lufthavnsbygningerne. Boligministeriet har ved dispensationen forudsat, at byplanarbejdet vedrørende lufthavnsområdet afsluttes snarest, og at den nærmere afgrænsning af de arealer, der må søges friholdt for bebyggelse, gøres til genstand for nærmere drøftelse mellem kommunerne, byudviklingsudvalget og lufthavnsmyndighederne.

Det har været en ret lang besvarelse. Til gengæld var begrundelsen for fru Edele Kruchows spørgsmål ganske kort.

Edele Kruchow: Jeg skal give ministeren ret i, at det var en lang besvarelse, men jeg ville gerne have virkelig bekræftet følgende: når byudviklingsudvalget, som jo har eksisteret, før by- og landzonenloven trådte i kraft, af principielle grunde vægrer sig så længe, skal det så være udtryk for, at man virkelig har taget så meget hensyn, som det er rimeligt og forventeligt, efter at man fik den finanslovsbevilling, som ministeren omtaler, på 3½ mill. kr. i 1969? Altså, man kan vægre sig af principielle grunde, men sådan som sagen er fremstillet, er det jo ret væsentligt at få at vide nu, om man kan være helt sikker på, at man i fremtiden overholder alle regler, således at man ikke går administrativt for tidligt i gang, hvis man måske på et eller andet tidspunkt finder på at videreudvikle Tune lufthavn. Det er jo ikke blot de sidste dage, det drejer sig om; hvis man ser tilbage i den lokale presse, har der jo jævnt hen ad vejen været utilfredshed med fremgangsmåden i forskellige blade på Roskildeegnen.

Ministeren for offentlige arbejder (Kampmann): Jeg tror, vi kan være enige om, at den pågældende sag er blevet kompliceret betydeligt ved, at for det første har det taget en række år — det kan ikke undgås — og derudover har der været en række ændringer i forudsætningerne, ikke mindst de lovgivningsmæssige forudsætninger i sagsforløbet.

Det har naturligvis kompliceret sagen, og det må vi alle erkende.

Dernæst forstod jeg, at fru Edele Kruchows spørgsmål nærmest gik på det fremtidige, og det er også det, jeg helst vil beskæftige mig med og sikre, at man også fremtidig overholder spillets regler, både de skrevne og de uskrevne love, i henseende til at få lufthavnen til at fungere bedst muligt. Et problem, som vi alle sammen ved kommer fremover, er hele koordineringsproblemet i forhold til støj og røg derude; det er spørgsmål, som snarest bør koordineres, således som jeg nævnte det i forbindelse med visse normfastsættelser, som må fastlægges også for lufthavne.

Edele Kruchow: Jeg vil gerne sige tak til ministeren for svaret, der jo rummer løfte om hensyntagen ved fremtidig planlægning; jeg ved jo også, at ministeren ellers på alle områder er stærkt interesseret i planlægning.

Jeg må altså forstå det således, at luftfarten for fremtiden nøjes med at sørge for, at der bliver fløjet hen over hovedet på os og ikke handlet hen over hovedet på os.

Ministeren for offentlige arbejder (Kampmann): Fru Edele Kruchow ved jo netop, hvilke hensyn vi tager til miljøspørgsmålene, når vi placerer nye lufthavne. Det har været det væsentligste argument for at flytte fra Kastrup til Saltholm f.eks. Jeg går ud fra, at synspunktet deles af fru Edele Kruchows gruppe.

Arne Larsen: Det, der interesserede mig ved ministerens besvarelse af spørgsmålet, var det om fremtiden. Hvad er egentlig meningen med denne lufthavn? For da vi i sin tid besluttede at anlægge den, erindrer jeg noget om, at den skulle bruges til „general aviation“, som det hedder, altså til småfly: taxify, forretningsfly, sportsfly osv., og at den måske i visse tilfælde skulle bruges til passagerfly i indenrigsfarten af mindre typer, f.eks. Fokker Friendship, som vist tager indtil 30 passagerer, og som har motorer, der ikke støjer så særlig voldsomt.

Jeg vil gerne spørge, om det i fremtidsudsigterne også er meningen, at denne flyveplads skal bruges som en ordinær trafikfly-

[Arne Larsen.]

veplads, altså om jetflytyper som f.eks. DC 9 skal benytte denne flyveplads, for det tror jeg ikke var forudsætningen, da vi i sin tid gik ind for at anlægge den.

Ministeren for offentlige arbejder (Kampmann): Hr. Arne Larsen bør i og for sig ikke så tvivl om det spørgsmål, der nu rejses. Den forudsætning, at vi holder os til først og fremmest „general aviation“, altså mindre fly og formentlig passagerfly, som ikke er udstyret med nogen form for jetkraft, altså netop det eksempel, hr. Arne Larsen nævnte med Fokker Friendship osv., måske også en enkelt Metropolitan, den forudsætning står stadig væk ved magt.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Af *Lennart Larson* til økonomi- og budgetministeren:

„Hvad agter ministeren at foretage for at gennemføre en omlægning af alle offentlige driftsregnskaber og driftsbudgetter, som sikrer fuld offentlig kontrol med udgifterne til rejse- og repræsentationsformål?“

(Spm. nr. 126).

Skriftlig begrundelse.

Baggrunden for spørgsmålet er den interesse, regeringen har vist for erhvervslivets repræsentationsfradrag. Der er formentlig bred forståelse for, at mulighederne for misbrug af disse fradragsregler bør imødegås så effektivt som muligt.

Samtidig er det imidlertid med den offentlige sektors voksende betydning for samfundsøkonomien og skatternes højde mere påkrævet, at kontrollen med offentlige organers rejse- og repræsentationsaktivitet er lige så effektiv, som tilfældet er, hvor det gælder ligningsmyndighedernes mulighed for at prøve erhvervsvirksomhedernes repræsentationsfradrag.

Det forekommer lidet betryggende, at offentlige driftsregnskaber som oftest er således opbygget, at borgerne er ude af stand til at gøre sig bekendt med deres omfang og vurdere deres berettigelse.

Det kan ikke afvises, at offentlighedens fulde indseende med den offentlige rejse- og repræsentationsvirksomhed gennem selv-

stændige poster i driftsregnskaber og driftsbudgetter vil virke udgiftbegrænsende.

Lennart Larson: Jeg har tidligere stillet spørgsmål om dette emne til finansministeren, hvor jeg søgte en ensartet ligning af alle medborgere. Dette blev afvist af ligningsmæssige, administrative grunde, og det har jeg måttet acceptere.

Imidlertid fortsætter debatten jo ufor mindsket, specielt om repræsentationsudgifter både i henseende til borgernes interesse for det offentlige forbrug og regeringens for erhvervslivets misbrug. Mange politikere har udtalt sig skarpt om dette formodede misbrug. Jeg tror, ministeren og jeg er enige om, at hvor misbrug måtte forekomme, må det være rimeligt, at det bliver standset, uanset om det er af privat eller offentlig karakter.

Sidst i september, hvor jeg stillede spørgsmål herom, var debatten meget voldsom i relation til presseomtale af beløbstørrelser på 25.000-100.000 kr.; jeg mener derfor, det må være rimeligt at få udfærdiget budgetter og regnskaber for det offentlige og dettes selskaber eller for så vidt alle selskaber med offentlig støtte, der indeholder en kontering med så detaljerede oplysninger både om budgetlægningen og om regnskaberne, at det vil være muligt for borgerne at følge med i rejse- og repræsentationsbehovet hos det offentlige. Selv om beløbene i mange tilfælde vil være yderst rimelige og små i forhold til tallene i øvrigt, anser jeg det for rigtigst for at modvirke en debat om det ene eller det andet på et ukendt grundlag. Jeg mener, man skal lave konteringen enkel, så enhver kan finde ud af den; det var vel også meningen med offentlighed i forvaltningen.

Økonomi- og budgetministeren (Per Hækkerup): Det fremgår af hr. Lennart Larsons begrundelse for spørgsmålet, at han for det første mener, der ikke er fuld offentlig kontrol med udgifterne til rejse- og repræsentationsformål inden for den offentlige sektor, og for det andet mener, at der kan tilvejebringes besparelser på disse områder.

For statens vedkommende gælder det for rejseudgifterne, at disse udgifter både i budgettet og på regnskabet fremgår klart. Inden for hver statsinstitutions rammebevilling er udgifter til rejser opført på en

[Økonomi- og budgetministeren.]

særlig konto, standardkonto, og det afsatte beløb kan ikke overskrides uden budgetministeriets godkendelse. Da vi i sin tid indførte rammebevillingsordningen, lavede vi da også netop en særregel for rejseudgifterne for at sikre en særlig kontrol med udgifter af denne art.

Statsrevisorerne og revisionsdepartementerne følger da også disse udgifter meget nøje, og jeg tror, jeg kan sige, at det hører til undtagelserne, at der disponeres på en måde, som giver anledning til påtale fra statsrevisorerne.

For så vidt angår repræsentationsudgifter i staten, gælder det, at der i enkelte tilfælde er tillagt ministre og forskellige embedsmænd et særligt repræsentationstillæg i tilknytning til selve lønnen. Herudover afholdes der nødvendige repræsentationsudgifter over de enkelte institutioners driftsbudgetter.

Det er rigtigt, at disse repræsentationsudgifter ikke er optaget på selvstændige poster i driftsbudgetter og driftsregnskaber, idet de indgår i det beløb, der afsættes på konto 21, kontorholdsudgifter, men det er min opfattelse, at udgifter af denne art er genstand for meget stor bevågenhed fra statsrevisorerne og revisionsdepartementernes side.

For kommunernes vedkommende er det indenrigsministeriet, der foreskriver formen for kommunernes budget- og regnskabsystem, og såvel på de kommunale som på de amtskommunale budget- og regnskabskemaer opføres udgifter til rejser og repræsentation på en særlig underkonto til administrationskontoen. Her foretages altså den specifikation, som hr. Lennart Larson efterlyser. Det er desuden mit indtryk, at man i kommunerne udfolder stadig større bestræbelser for at holde disse udgifter på et rimeligt niveau.

Det er mig i øvrigt bekendt, at indenrigsministeren og de kommunale organisationer har taget initiativ til at sikre større kontrol og ensartethed, når det gælder udbetaling af rejsegodtgørelser til kommunalbestyrelsesmedlemmer.

Lennart Larson: Jeg vil gerne takke ministeren for svaret. Når jeg har stillet spørgsmålet til økonomiministeren, er det netop, fordi det er lidt vanskeligt, når man skal

rejse et problem og stille et spørgsmål, at rejse det for alle ressortområder, og da ministeren jo er budgetminister og ressortminister, mener jeg også, det må gælde for hele samfundet, hvordan de offentlige midler forvaltes.

Derfor ville jeg finde det rimeligt, når man nu skal kontere dette, at det så ikke blot bliver konteret på underkonti eller andre lignende steder, men at man for de samlede områder for kommunerne for forskellige selskaber har en samlet konto, hvor man alene har disse udgifter specificeret: rejser for sig og repræsentation for sig eller eventuelt begge beløb på en samlet konto. For der er jo forhåbentlig ikke noget at skjule, og så gør det ikke noget, at man gør det på den måde; var der noget at skjule, kunne der, som jeg nævnte, måske være nogle besparelser i det. Det må altså gælde hele spektret; det er ikke så meget staten, jeg er ude efter, men hele den offentlige sektor.

Jeg vil da gerne spørge ministeren, om han ikke vil tage op til overvejelse at pålægge alle at specificere sådanne beløb i deres budgetter og i deres regnskab, således at man både ved budgetlægningen fra borgernes side kan få indblik deri og ved regnskabet kontrollere, om det er sådan. Med hensyn til den regnskabsomlægning, der sker i indenrigsministeriet, er jeg klar over dette, og det var måske en vældig god opgave, at man også i dette arbejde tog problemet op over for kommunerne, om vi skal have nye regnskabsordninger.

Økonomi- og budgetministeren (Per Hækkerup): Jeg kan være enig med hr. Lennart Larson i, at her er ikke noget at skjule. Nu ved jeg ikke, hvor nøje hr. Lennart Larson lyttede til mit svar, for det, han ønsker, er jo i det store og hele allerede praksis. Hvis der på enkelte områder skulle være behov for en yderligere udpensling, vil vi da gerne se på det.

Men når hr. Lennart Larson taler om de samlede udgifter, ved jeg ikke rigtig, om meningen er, at vi for alle institutioner og ministerier skal tælle sammen, hvor meget det drejer sig om for staten som helhed, og hvor meget det drejer sig om for kommunerne som helhed. Det ville stort set forekomme mig at være et overflødigt arbejde.

[Økonomi- og budgetministeren.]

Det, der er det afgørende, er, at man ved, hvad der bruges på disse konti, og det fremgår klart både af budgetterne og de efterfølgende regnskaber. Om det så står på en konto, eller det står på en underkonto, er vel i og for sig ikke afgørende. Men hvis vi kan fremhæve det på den ene eller den anden måde, sådan at det bliver lettere for den, der studerer regnskabet, at finde ud af, hvad det drejer sig om, er jeg da modtagelig for forslag.

Lennart Larson: Jeg vil gerne takke ministeren for tilsagnet om, at man vil prøve på at samle disse konti. Jeg mener selvfølgelig ikke, hele statens område skulle være samlet, men jeg mener godt, en kommunes område kan være samlet, eller en eller anden institution inden for dette område kan være samlet, som har en række behov for disse udgifter. Jeg tror da, ministeren vil være enig med mig i, at såfremt det havde været samlet f. eks. i Københavns amtsråd, da vi havde disse store problemer, kunne det godt være, at noget af den aktivitet, der var, var blevet bremsset.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Af *Lennart Larson* til økonomi- og budgetministeren:

„Med hvilken begrundelse har ministeren modsat sig udbyttedelingsaftalen på Jydsk Telefon Aktieselskab?“

(Spm. nr. 134).

Skriftlig begrundelse.

Det virker meget besynderligt, at ministeren modsætter sig en frivilligt indgået udbyttedelingsordning, oven i købet en ordning, der har vist sig fordelagtig såvel for selskabet som for medarbejderne. Det kan tilføjes, at det klart er en aftale, der er blevet til ved forhandlinger på demokratisk grundlag.

Lennart Larson: Som begrundet i min skriftlige motivering forekommer det besynderligt, at ministeren har modsat sig en udbyttedelingsordning, der er godkendt i en aftale mellem parterne, nemlig Jydsk Telefon Aktieselskab og Centralorganisationen for Telefonstanden i Danmark, for 2 år si-

den, hvor det udtrykkelig står bemærket, at der i overenskomstperioden kan optages forhandlinger vedrørende rationaliseringsforanstaltninger.

I denne aftale er det forudsat, at medarbejderne skal have deres andel i de opnåede forbedrede driftsresultater. Ministeren har i sit svar modsat sig denne aftale og meddelt, at man inden for statens virksomhed yder godtgørelse til personale alene ved ekstraordinær omklassificering af enkelte stillinger. Der gøres ligeledes opmærksom på, at JTAS' forslag afviger navnlig derved, at alle ansatte ydes et engangsvederlag uden hensyn til, om den enkeltes ansvarsområde er berørt af de stedfunde rationaliseringer. Desuden hævder ministeren i sit svar, at det er folketinget, der har understreget dette princip.

Jeg vil gerne bede ministeren om omgående at strege min stemme for denne forældede personalepolitik, der er en efter min opfattelse fuldkommen udemokratisk form. Hvornår har folketinget i øvrigt pålagt dette? Ministeren burde have modtaget dette eksempel på samarbejde med kyshånd. Her ville medarbejderne lægge ryg til et samarbejde til gavn for den enkelte kollega og til gavn for virksomheden, bygget op på tillid og ansvar, så alle er enige om, at dette var et kollektivt, et team, hvor alle skulle have et større udbytte med lige andele. Det er et sådant arbejde, der giver miljø.

Jeg mener, at en ny forhandling må være den naturlige konsekvens af den holdning, telefонтilsynet har taget i sagen om rationaliseringsgevinsten, idet tilsynet ikke benægter JTAS' ret til at indgå aftale med medarbejderne. Jeg vil gerne bede ministeren bekræfte dette.

Økonomi- og budgetministeren (Per Hækkerup): Indledningsvis vil jeg gerne sige, at jeg finder grund til at understrege, at jeg ikke har modsat mig, at personalet ved Jydsk Telefon Aktieselskab opnår andel i en rationaliseringsgevinst. I tilslutning til overenskomsten af 1968 blev der mellem De Samvirkende Telefonselskaber og Centralorganisationen for Telefonstanden i Danmark indgået en rammeaftale om gennemførelse af produktivitetsfremmende foranstaltninger og om undersøgelse af, hvorledes produktivitetsforøgelser kunne kombineres med

[Økonomi- og budgetministeren.]

forhøjelse af lønniveauet. Der er for mig ingen tvivl om, at denne rammeaftale bør udfyldes.

Jeg har imidlertid ikke kunnet tilslutte mig den måde, hvorpå bestyrelsen for Jydsk Telefon Aktieselskab har foreslået rammeaftalen udfyldt, uanset at jeg er klar over, at der forligger enighed imellem personale og ledelse herom. Når jeg ikke har kunnet tilslutte mig forslaget, er det navnlig af to grunde. For det første forekommer selve grundlaget for beregning af rationaliseringsgevinsten at kunne kritiseres. Forslaget går ud på, at gevinsten beregnes på grundlag af en i året konstateret effektivitetsfremgang. Stigningen i effektiviteten fra ét år til et andet fremkommer ved på grundlag af et antal målepunkter at sammenholde arbejdskraftforbrug og den dertil hørende produktion i ét år med det tidligere års arbejdskraftforbrug og produktion. Derved tages der alene hensyn til arbejdskraftens indsats som den eneste effektivitetsfremmende faktor og ikke til, at produktionen er resultatet af et samspil mellem den beskæftigede arbejdskraft, den investerede kapital og den anvendte teknologi. Endvidere synes der ikke at være taget hensyn til, at gennemførelse af generelle reallønsforbedringer har til forudsætning, at der løbende finder effektivitetsforbedringer sted.

For det andet synes den form, hvorunder godtgørelsen er foreslået ydet, at give anledning til betænkeligheder, idet den ikke er i overensstemmelse med den fremgangsmåde, som inden for staten anvendes i forbindelse med rationaliseringer. Forslaget indebærer, at der i forhold til en konstateret total effektivitetsfremgang i selskabet skal ydes et ensartet vederlag til samtlige ansatte. I staten ydes godtgørelsen til personale i forbindelse med stedfunden rationalisering alene ved ekstraordinær omklassificering, der har til forudsætning, at der er tale om en konkret og varig rationalisering af betydeligt omfang, og at der foreligger oplysninger om størrelsen af de opnåede besparelser såvel i personaletal som i lønudgifter og øvrige udgifter.

Jeg kan oplyse, at de to øvrige telefonselskaber over for telefontilsynet har givet udtryk for, at de ikke har til hensigt at stille lignende forslag om udbetaling af engangs-

vederlag, idet disse selskaber herved har anført, at beregningen i givet fald ikke bør ske efter de af Jydsk Telefon Aktieselskab foreslåede retningslinjer. Endvidere har telefontilsynet ved forelæggelse af sagen for økonomi- og budgetministeriet ligeledes givet udtryk for betænkelighed ved det fremsatte forslag.

Ud fra de her anførte synspunkter har jeg ikke kunnet godkende forslaget, men henstillet, at en eventuel godtgørelse til personalet ved Jydsk Telefon Aktieselskab søges ydet på en anden måde. Jeg har i den forbindelse henvist til den inden for staten praktiserede ordning, og jeg vil også gerne personlig medvirke til, hvis der kan komme nye forhandlinger i gang, at man får en ordning, som vi kan anvende mere generelt, og som er i overensstemmelse med det, de store organisationer har tilsluttet sig for statens vedkommende.

Lennart Larson: Jeg takker ministeren for svaret og kan forstå, at vi er fuldkommen uenige om principperne, hvorefter man skal udbetale udbyttedeling, og med hensyn til overenskomster. Her er der tale om, at medarbejdere i virksomhed og ledelse har fundet ud af en form, hvorunder man kan udbetale udbyttedeling, og om en rationalisering. Man har regnet det ud i timer eller i arbejdskraft, det er korrekt, men 90 pct. af udgifterne er jo arbejdsløn. Det er det i øvrigt altid inden for det offentlige, og disse forældede principper, man bruger inden for det offentlige, at man siger: hvad gør de andre steder, og sig mig, hvad uddannelse du har, og sig, hvor mange du har ansat, så skal jeg sige, hvad du kan få i løn, holder jo ikke. Her er der et eklatant eksempel på, at medarbejdere og ledelse er gået ind på et helt nyt princip, arbejder sammen i et team for at få deres arbejdsplads forbedret. Tænk på, hvad det kan betyde fremover, hvis man stopper dette. Derfor vil jeg meget gerne bede om, at ministeren ikke går ud fra statens grundlag, som efter min opfattelse er forældet, hvor man kan give nogle enkelte noget for en rationalisering, som man har været sammen om. Jeg tror, der mangler lidt kontakt med arbejdspladserne, når man skal finde ud af dette, og jeg vil meget gerne igen opfordre ministeren til at tage forhandlingerne op med hensyn til dette spørgsmål.

Økonomi- og budgetministeren (Per Hækkerup): Det er muligt, at hr. Lennart Larson finder, at de fremgangsmåder, man anvender inden for statsbanerne, inden for post- og telegrafvæsenet og i øvrigt inden for det område, staten har med at gøre, er forældede. Jeg tror nu nok, at hr. Lennart Larson, hvis han ville studere den side af sagen lidt nærmere, som hedder rationaliseringsgevinst — og det er det, der er tale om her — vil finde ud af, at de regler såmænd ikke er så tossede endda. Men hvis der er noget, der skal rettes i de regler, kan det ikke være meningen, at et enkelt område skal lave en aftale, som strider imod væsentlige principper for aflønningen i Danmark, så må det ske efter forhandling med de organisationer, som i øvrigt har at gøre med det store område, hvor rationaliseringsgevinster kan komme på tale. Jeg har ikke på noget tidspunkt fra nogen af hovedorganisationerne — og jeg tror, de har lige så god kontakt med arbejdspladsen, som hr. Lennart Larson har — fået henvendelse om, at grundlaget er forkert. Det er muligt, det kommer i forbindelse med overenskomstforhandlingerne, og det skal de være velkommen til, så kan vi diskutere det også, men jeg kan ikke, så længe de gældende regler findes for statens vedkommende, acceptere, at man på et enkelt område bryder ud og laver en generel lønforhøjelse, som jeg gerne vil understrege at både finansudvalget og det udvalg, vi havde i forbindelse med fastsættelse af udskrivningsprocenten i september sidste år, har pålagt mig at modsætte mig, camouflerede generelle lønforhøjelser, uden hensyn til, om der foreligger en individuel indsats. Hvis hr. Lennart Larson ønsker, jeg skal bryde med det princip, som det er blevet pålagt mig at følge af to enstemmige udvalg, ja, så ved jeg ikke rigtig, hvordan det skal være muligt for mig at føre en lønpolitik, som er i overensstemmelse med folketingets ønske.

Lennart Larson: Jeg fik i hvert fald bekræftet her, at det ikke er folketinget, der står bag ved disse regler, men at det er to udvalg, der har henstillet til ministeren, at man skulle prøve at få disse ting igennem, og jeg har også sagt, at jeg ikke kan lægge stemme til dette. Jeg mener, at når der er så stor uenighed om principperne i den offent-

lige rationalisering, om medbestemmelse, om medindflydelse og udbyttedeling og alle disse ting, der blev drøftet i går, er det vist på tide, at man her i folketinget får en debat om disse problemer inden for den offentlige sektor. Vi må have nogle retningslinjer for, hvorledes man skal komme videre, og i al beskedenhed vil jeg da gerne sige til ministeren, at jeg selv arbejder meget med disse problemer og ved, hvad det betyder, når man får medarbejderne ind og kan få decentraliseret aftalerne. Jeg er ikke tilhænger af centraliserede aftaler, hvor man ikke giver medarbejderne nogen som helst mulighed for at komme videre, og dette er en aftale mellem en stor institutions medarbejdere og ledelse om, hvorledes man skal få virksomheden til at fungere bedre. Jeg vil henstille til ministeren, at man tager dette op og tager disse medarbejdere med på råd. Det er en aftale, der ligger i den blå betænkning, som har fået anerkendelse på højeste sted for at være et mægtig godt grundlag at arbejde på, også inden for den offentlige sektor.

Økonomi- og budgetministeren (Per Hækkerup): Det er rigtigt, at folketinget ikke har vedtaget nogen dagsorden eller nogen beslutning på dette område, men jeg føler mig nu forpligtet over for et enstemmigt finansudvalg og over for et enstemmigt udvalg, som rummer partiernes ledende repræsentanter, og som fastlægger retningslinjer for, hvilken lønpolitik der skal føres. Jeg føler mig mere forpligtet over for dem end over for hr. Lennart Larsons synspunkter.

Vi ønsker bestemt fra statens side at anmere både til et godt samarbejde på arbejdspladserne og til at fremme rationaliseringen, men man må være opmærksom på, at de retningslinjer, der gælder, er aftalt med de store organisationer, og vi kan ikke uden videre bryde dem uden at risikere, at vi ødelægger det, der er den egentlige hensigt med en rationaliseringsanstrengelse, nemlig at give dem, der præsterer rationaliseringen, andel i resultatet og ikke gøre det til en generel løftestang for lønningerne, og det er det, der er tale om her. Lad mig bare nævne Jydsk Telefon. Hele det administrative personale, som ikke har haft en snus med rationaliseringen at gøre, får den samme andel i rationaliseringsgevinsten som

[Økonomi- og budgetministeren.]

de, der har foretaget rationaliseringen. Det er en camoufleret lønforhøjelse, som disse folketingsudvalg har pålagt mig at modsætte mig. Det er et engangsvederlag af generel karakter, som jeg har fået besked på at jeg skal modsætte mig i øvrigt. Jeg kan ikke se, det er muligt at gøre andet, uden at folketinget ændrer sine retningslinjer for, hvilken lønpolitik staten skal føre.

Vivike: Nu har ministeren godt nok ladet sorteper gå videre til finansudvalget, som har sagt, at den slags ting ikke må foregå, men man kan da ikke gribe ind midt i en overenskomstsituation, og jeg vil spørge ministeren: hvordan kan ministeren tillade sig at begå et klart overenskomstbrud? For det er jo det, der er tale om her midt i overenskomstsituationen. Der er tale om overenskomstbrud, fordi rammeaftalen er en del af montørernes overenskomst.

Nu har jeg ikke ret meget tillid til arbejdsretten, men hvis denne sag af montørerne blev indbragt for arbejdsretten, tror jeg, dette ville være et af de sjældne tilfælde, hvor arbejdsretten gav arbejderne ret og ministeren ville tabe. Nu bruger ministeren her den motivering, at godtgørelsen skal finde sted ved opnormeringer og lignende, men der er godt og vel 900 telefonmontører i Jylland, og det bliver da kun nogle få af dem, der bliver opnormeret. Alle de andre har så deltaget i produktionsforøgelsen og rationaliseringen uden at få noget som helst vederlag. Det kan da ikke have noget med demokrati at gøre. Jeg vil støtte hr. Lennart Larson i det, han har sagt, og i ønsket om at få en fornyet behandling i telefontilsynet. Og kommer der ikke en ændring, vil jeg også støtte hr. Lennart Larson i, at vi så må have en behandling i folketinget om hele dette problem, for det er også nationaløkonomisk et meget vigtigt punkt.

Økonomi- og budgetministeren (Per Hækkerup): Ja, jeg kunne godt gentage, hvad jeg har sagt, men jeg vil da gerne føje en

bemærkning til. Hvis telefonmontørerne mener, der er begået et overenskomstbrud — hvad jeg altså ikke mener der er — kan de jo gå til arbejdsretten. Sådan er landets ret, det har de lov til. Det, der foreligger, er en rammeaftale af 1968, som skulle udfyldes ved en efterfølgende aftale. Denne aftale har Jydsk Telefon ingen adgang til at indgå på egen hånd, det er det, man har gjort, og derfor foreligger der ikke et brud på en overenskomst. Det, jeg har sagt, er, at den aftale, man er nået frem til mellem Jydsk Telefon Aktieselskab og telefonstanden og montørerne, ikke er i overensstemmelse med de synspunkter og principper, vi i øvrigt anvender inden for staten med hensyn til rationaliseringsgevinster. Men jeg er villig til at forhandle om en anden ordning, der svarer til det, man bruger i øvrigt. Jeg gentager, at de to andre telefonselskaber ikke vil foreslå os at anvende den metode, og telefontilsynet har frarådet, at vi anvender den metode. Det vil sige, at den instans, som Jydsk Telefon først og fremmest skal henvende sig til, har frarådet os at acceptere denne ordning. Men kommer man og vil forhandle om en anden ordning, har jeg tilkendegivet, at vi er villige til at gøre det.

Jens Foged: Når ministeren nu drager finansudvalget ind i debatten, finder jeg anledning til at sige, at det kan da godt være, at ministeren har fået de sager behandlet i finansudvalget, men det var efter 1968-aftalen, så det er rigtigt, som hr. Vivike siger, at der varen aftale mellem Jydsk Telefon og organisationerne, en aftale, der for øvrigt var godkendt af telefontilsynet og af ministeriet, for alle de aftaler, som Jydsk Telefon har truffet, er godkendte aftaler, de er godkendt i 1968, og derfor må disse aftaler, som er indgået, holdes. Så må ministeren på andre områder gribe ind ved nye aftaler. Der er ikke tale om, at Jydsk Telefon har gjort noget på egen hånd. Det er en aftale, som er godkendt, og når aftalen er godkendt, må den holdes.

Ved ministeren egentlig, hvad det betyder

[Jens Foged.]

for det enkelte menneske på en arbejdsplads, at alle bliver betragtet som lige, når der skal løses en fælles opgave? Her er der ikke alene tale om 1.500 kr. pr. medarbejder, som ministeren åbenbart ikke vil frigive, men der er tale om en nedvurdering og en manglende anerkendelse af enkeltpersoners indsats. Her har nogle medarbejdere forladt, skal vi nok sige, traditionelle veje, det er rigtigt nok, men ved ministeren, hvor vanskeligt det er at gå traditionelle veje? Jeg husker i går debatten her, hvor man snakkede om, at alle skulle være lige, da man talte om økonomisk demokrati. Her er et eksempel på, at man har gjort det, og så modsætter man sig det fra den samme regerings side, som i går plæderede for noget andet. Ved ministeren, hvor stort et arbejde der er lagt i netop denne rationalisering, som er foretaget i Jydsk Telefon? Jeg tror, at det kunne danne skole for meget af det, som vi nu debatterer vedrørende økonomisk demokrati. Må jeg slutte med at spørge ministeren: synes ministeren ikke — det har ministeren måske svaret nogenlunde på — at der er rimelig grund til at overveje sagen på ny, for dette er en sag, som har vidtrækkende betydning for vore arbejdspladser?

Økonomi- og budgetministeren (Per Hækkerup): Nu ved jeg ikke, hvor meget hr. Jens Foged har fulgt sagen, men han burde i hvert fald have fulgt diskussionen her. Jeg har to gange sagt, at jeg synes, det er rimeligt, at man forhandler om sagen igen, og jeg har tilkendegivet min personlige vilje til at medvirke til at finde en løsning, som svarer til de synspunkter, vi anlægger over for andre arbejdere end telefonmontørerne. Det finder jeg er en rigtig og rimelig fremgangsmåde. Skal der ændres ved de generelle bestemmelser, all right, så kan vi også overveje det. Men jeg tror nok, at man skal tænke sig om adskillige gange, før man går hen og vedtager, at en rationalisering et eller andet sted i en virksomhed skal give anledning til et generelt vederlag for samtlige i virksomheden ansatte. Jeg er bange for, at man på længere sigt lægger gift for rationaliseringsforanstaltninger ved et sådant system.

Men jeg har altså denne instruks. Det finansudvalg, som hr. Jens Foged er medlem

af, har pålagt mig i en skrivelse af 6. september 1972 kun at godkende vederlagene, hvis der foreligger en individuel arbejdsmæssig begrundelse, og det foreligger der ikke i denne sag.

Jeg kan sige, at i udvalget, der beskæftigede sig med udskrivningsprocenten, blev det pålagt mig og andre ministre at forhindre, at der sker indirekte lønforhøjelser gennem generelle vederlag, og det er det, der er tale om her. Jeg har opført mig helt i overensstemmelse med, hvad de to udvalg enstemmigt har pålagt mig, og jeg forstod i og for sig, at de repræsenterede folketings så nogenlunde, men jeg er meget villig til at diskutere denne sag. Jeg er også meget villig til at prøve på at finde en anden ordning, men så må man da komme og snakke med os om det, og jeg gentager: der er ikke tale om noget overenskomstbrud. Der var en rammeaftale, som skulle udfyldes. Det var en rammeaftale mellem alle de tre telefonselskaber og telefontilsynet og telefonstandens organisation. Den går så ét selskab hen og udfylder på én bestemt måde, som de andre instanser afviser at ville have med at gøre, og derfor kan det, man er nået frem til mellem Jydsk Telefon og montørerne, ikke betragtes som en aftale, for Jydsk Telefon har ingen adgang til alene at beslutte udfyldningen af den rammeaftale, som gælder på hele området.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Af *Poul Dam* til økonomi- og budgetministeren:

„Hvad vil den igangværende bølge af prisstigninger på fødevarer koste det offentlige?“

(Spm. nr. 127).

Poul Dam: Jeg har tilladt mig at stille i alt 4 spørgsmål, der vedrører den igangværende stigning af priserne på fødevarer. Det første er i og for sig meget velbegrundet. Jeg vil gerne vide, hvad økonomi- og budgetministeren har gjort sig af overvejelser om virkningerne på det indeværende og de kommende finansårs regnskab af de stigninger på fødevarer, som vi konstaterer.

Økonomi- og budgetministeren (Per Hækkerup): Der foreligger to spørgsmål til mig

[Økonomi- og budgetministeren.]

fra hr. Poul Dam, og dem skal jeg da gerne svare på.

Det første spørgsmål lyder: Hvad vil den igangværende bølge af prisstigninger på fødevarer koste det offentlige?

Dertil kan jeg svare, at for 1973-74 er driftsudgifterne for samtlige offentlige institutioner budgetteret med ca. 37 milliarder kr. Deraf udgør kostforplejningsudgifterne ca. 3 pct. eller godt 1 milliard kr.

Det er vanskeligt at vurdere prisstigningerne nøjagtigt, men de foreliggende oplysninger tyder på, at den seneste tids prisstigninger på mejeriprodukter og brød svarer til 4-5 pct. af pristalsfamiliens fødevarerudgifter. Regnes der med en tilsvarende sammensætning af det offentlige kostforplejningsudgifter, bliver den samlede offentlige merudgift i 1973-74 40-50 mill. kr.

Poul Dam: Jeg vil gerne spørge økonomi- og budgetministeren, om han virkelig alvorligt mener, at kostudgifterne i de institutioner, der sorterer under staten, er af samme sammensætning som fødevarerudgifterne i pristalsfamilien, om det ikke i så høj grad drejer sig om børn og unge, deriblandt sådanne, der efter sigende har et hårdt arbejde som soldater o. lign., at deres forbrug ikke mindst af de varer, der stiger særlig stærkt, er overnormalt og vi derfor snarere kommer op i størrelsesordenen 100-150 mill. kr., et beløb af samme størrelsesorden som det, jeg forstår at nogle af de foreliggende spareplaner går ud på? Og så konstaterede jeg, at økonomi- og budgetministeren talte om prisstigninger på mejerivarer og brød. Jeg går ud fra, at økonomi- og budgetministeren er klar over, at der også er prisstigninger på en række andre fødevarer først og fremmest inden for kødsektoren.

Økonomi- og budgetministeren (Per Hækkerup): Jeg tør ikke sige, hvordan kosten er sammensat på de forskellige institutioner. Jeg vil tro, det er overvejende sandsynligt, at børn, der får lov til det, drikker mere mælk, end voksne gør. Jeg tror, det ligger lidt omvendt med smørforbruget. Men hvordan den nøjagtige sammensætning er, er jeg altså ikke i stand til at afgøre. Vi har taget den generelle sammensætning i pristalsfamilien, og den dækker vel nok stort set.

Jeg er da fuldstændig klar over, at der er andre priser, der stiger. Men jeg forstod, at spørgsmålet her var stillet i relation til det, som hr. Poul Dam nævnte senere, nemlig spørgsmålet om den kompensation for moms på mejeriprodukter, som vi har til behandling i et udvalg, og derfor er svaret udarbejdet med henblik på det, idet vi dog har taget brødet med.

Poul Dam: Nej, jeg brugte ordet fødevarer i mit spørgsmål, og mennesket lever jo af mange andre slags mad og drikke end netop mejeriprodukter, så alt det andet skal også med. Der var én detalje i ministerens besvarelse her sidst, som undrede mig; at børn, hvis de får lov til det, drikker mere mælk end voksne. Er det meningen, at der kommer et cirkulære fra økonomi- og budgetministeriet om, at man ikke må drikke så meget mælk mere i statsinstitutionerne?

Økonomi- og budgetministeren (Per Hækkerup): Jeg troede, hr. Poul Dam var bekendt med, at der findes nogle aktivister — jeg tror endda, mange af dem er hr. Poul Dam bekendt — som i øjeblikket forbyder deres børn at drikke mælk. Det var det, jeg sigtede til.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Af *Poul Dam* til økonomi- og budgetministeren:

„Hvad agter ministeren at gøre for at fjerne de økonomiske vanskeligheder, som de igangværende prisstigninger på fødevarer påfører en række selvejende institutioner, der modtager offentlige tilskud, men som ikke har kunnet forudse prisstigningerne ved deres budgetlægning?“

(Spm. nr. 128).

Økonomi- og budgetministeren (Per Hækkerup): Jeg vil tro, det altid er vanskeligt at forudse, hvilke prisstigninger der kommer i løbet af et år, og enhver institution, der foretager en fornuftig budgetlægning, indregner vel risikoen for en vis prisstigning, hvis jeg må bruge det udtryk. Hvis man ikke gør det, disponerer man i hvert fald ikke fornuftigt i sin budgetlægning.

For så vidt angår de selvejende institutioners økonomiske problemer som følge af

[Økonomi- og budgetministeren.]

prisstigningerne, kan jeg oplyse, at disse institutioner i vid udstrækning automatisk får dækket merudgifterne via den almindelige procentrefusion fra det offentlige. På det sociale område må der dog for selvejende institutioner og visse daginstitutioner under børne- og ungdomsforsorgen regned med en merudgift på i alt ca. 2 mill. kr., som ikke umiddelbart dækkes af det offentlige.

På undervisningsministerens område kan den tilsvarende merudgift anslås til ca. 100.000 kr.

Af disse udgifter på godt 2 mill. kr. vil ca. 500.000 kr. vedrørende børne- og ungdomshjem efter hidtidig praksis kunne søges som tillægsbevilling. De resterende ca. 1½ mill. kr. må i det omfang, hvori de ikke er indregnet i budgettet, dækkes på anden måde.

Poul Dam: Da man rundt omkring lagde budget for regnskabsåret 1972-73 og også for 1973-74, kunne man gøre det ud fra to forudsætninger: enten at Danmark kom ind i EF, og efter hvad vi fik at vide, ville alt så blive såre godt og prisstigningerne blive forholdsvis beskedne, selv om man ikke skjulte, at der ville blive prisstigninger, men der ville komme så mange andre gode virkninger, sagde man, eller at Danmark ikke kom ind i EF, og så kunne man ikke regne med nogen prisstigninger overhovedet efter manges opfattelse i hvert fald.

Man skulle altså, hvis man havde budgetteret fornuftigt efter økonomi- og budgetministerens opfattelse, have forudset de meget kraftige prisstigninger, der er sket her efter 1. februar. Jeg må sige, at dette ville ikke efter mit skøn have været fornuft, det ville have været panik at forestille sig, at tingene var blevet så meget værre, end alle ansvarlige politikere sagde.

Men lad det nu være. Sagen er den, at der er en række selvejende institutioner — jeg tænker først og fremmest på kostskoler inden for undervisningsministeriets område — der er henvist til at dække fødevareudgifterne igennem en elevbetaling, som for længst er fastsat, og denne elevbetaling til-lades ikke sat op svarende til det, priserne stiger. Der er altså en række selvejende institutioner, som får ganske overordentlig betydelige økonomiske vanskeligheder, og

spørgsmålet er, om man roligt vil se til, hvis disse selvejende institutioner går ned økonomisk i denne anledning.

Økonomi- og budgetministeren (Per Hækkerup): Nu forstår jeg, at det særlig drejer sig om undervisningsministeriets område, og jeg har i hvert fald ikke fra undervisningsministeren modtaget nogen alarmerende meddelelser i den anledning. Skulle der komme alarmerende meddelelser, må man naturligvis se på det, det er da klart, men foreløbig foreligger der ikke noget i den retning. Vi går jo ikke rundt og er umennesker i den nuværende regering, og vi ønsker da kun vore medmennesker alt muligt godt, så det vil vi da også se på.

Så vil jeg gerne gøre den bemærkning til hr. Poul Dam, som siger, at det var umuligt at forudse, at der ville komme prisstigninger i tilfælde af, at man blev medlem af fællesmarkedet, for nu havde en række politikere gået rundt og lovet guld og grønne skove, og alt ville blive den store lykke, hvis vi kom ind i fællesmarkedet. Jeg beklager, at hr. Poul Dam og jeg ikke har haft lejlighed til lidt hyppigere at diskutere, medens vi havde fællesmarkedskampagnen, for så ville han i hvert fald vide, at det har jeg ikke sagt, og jeg tror, det bliver svært at finde nogen, skal vi kalde det ansvarlige politikere, som har sagt det. Men at det nu bagefter skal bruges, og at det skal overdrives, det ved jeg godt. Jeg havde bare ikke ventet, at hr. Poul Dam ville anvende det i en debat som denne.

Vi vidste godt, der ville komme visse prisstigninger. Vi vidste også, der ville komme prisstigninger på fødevarer. Det har ikke på noget tidspunkt været holdt som nogen hemmelighed for befolkningen. På det tidspunkt, da man traf sin afgørelse, vidste man, at de ville komme. Når hr. Poul Dam så meddeler, at der ikke ville være kommet nogen prisstigninger, hvis vi ikke var blevet medlem af EF, så er han i den lykkelige situation, at han aldrig bliver i stand til at bevise det.

Poul Dam: Jeg må beklageligvis korrigere økonomi- og budgetministeren. Jeg sagde, at det var blevet sagt, at der ikke ville komme prisstigninger i det omfang. Jeg har haft den fornøjelse at diskutere med økono-

[Poul Dam.]

mi- og budgetministeren i EF-kampagnen, og jeg ved godt, at økonomi- og budgetministeren inden for rammen af det, man skulle sige som EF-tilhænger, absolut holdt sig til kendsgerningerne.

Så glæder jeg mig meget over at få at vide, at regeringen ikke består af umennesker. Den slags meddelelser er altid glædelige.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Af Poul Dam til handelsministeren:

„Anser ministeren de skete prisstigninger på mejerivarer for rimelige?“

(Spm. nr. 129).

Handelsministeren (Erling Jensen): Hr. Poul Dam spørger mig, om jeg anser de skete prisstigninger på mejerivarer for rimelige. Jeg går ud fra, at hr. Poul Dam mener, om jeg anser de nævnte prisstigninger for rimelige i monopollovens forstand og efter de bestemmelser, der er indeholdt i loven om priser og avancer. Dette betyder, at den del af prisstigningerne, der står i forbindelse med Danmarks deltagelse i EFs landbrugsordninger og med interne danske tilskuds- og afgiftsforhold, ligger uden for, hvad der tilkommer mig at komme ind på ved besvarelsen af hr. Poul Dams spørgsmål.

Tilbage bliver herefter spørgsmålet om mejeriernes produktionsomkostninger og om avanceberegningen gennem de forskellige omsætningsled. Den forbedring af eksportpriserne, der er muligjort ved tilslutning til fællesmarkedet, har betydet stigninger på hjemmemarkedet af smørprisen med 1 kr. pr. kg og af osteprisen med 2 kr. 30 øre pr. kg. Prisstigningerne på smør og ost svarer til en forbedring af producentprisen for mælk med godt 14 øre pr. kg. Priserne for konsummælk er dog ikke steget svarende hertil. Med monopoltilsynets godkendelse af de nye mælkepriser er den merbetaling, leverandørerne af konsummælk hidtil har opnået i forhold til leverandørerne af mælk til smør- og ostproduktion, indsnævret. Mejeriernes omkostninger og avance er af monopoltilsynet godkendt på det hidtil gældende niveau.

Noget andet er, at jeg er vidende om, at monopoltilsynet har godkendt, at der ved ansættelsen af de nye priser er tilstræbt en

bedre overensstemmelse end hidtil mellem priser og omkostninger for de enkelte varer. Det har medført, at priserne for sødmælk, skummetmælk og kærnemælk er forhøjet forholdsvis meget, medens priserne for fløde og surmælksprodukter er forhøjet væsentligt mindre eller er holdt uændret. Priserne er herudover forhøjet svarende til forbrugertilskuddets bortfald, som for smør udgør 1 kr. 20 øre pr. kg, for ost godt 1 kr. pr. kg og for sødmælk godt 12 øre pr. l, men det er som allerede nævnt et spørgsmål, som ikke kan indgå i vurderingen af priserne rimelighed efter monopol- og prislovgivningen.

For at sikre, at der ikke sker større forhøjelser end berettiget, og for at medvirke til, at misforståelser i forbindelse med prisændringer bliver rettet, har monopoltilsynet straks iværksat omfattende inspektørundersøgelser i alle dele af landet. Dette er fundet så meget des mere nødvendigt, som kommunernes prisfastsættelser for mælk er ophævet og kontrollen med disse priser overgået til monopoltilsynet. I den kommende tid vil disse undersøgelser blive fortsat og intensiveret.

Poul Dam: Jeg takker handelsministeren for svaret, og jeg glæder mig over, at monopoltilsynet vil intensivere sine undersøgelser på dette område. Hvis man skal tro aviserne, er der jo en meget forskellig praksis rundt omkring i landet med hensyn til detailavancen, og nogle steder synes detailavancerne at være steget ud over det, som lovgivningen tillader.

Det, der herudover ligger mig på sinde, er to spørgsmål. Det ene er, om monopoltilsynet har haft tilstrækkeligt materiale til at vurdere omkostninger og avancer for det rent faktiske mælkeomopol, der findes i Storkøbenhavn. Det kartel, som er dannet efter den såkaldte frigivelse af hele mælkehandelen, er ganske åbenbart helt enerådende med hensyn til prisfastsættelsen. Er det sikkert, at omkostningerne holdes på et rimeligt niveau? Er det sikkert, at avancen er rimelig?

Og endelig ganske kort: synes handelsministeren, det er særlig godt, at man har fået ændret fordelingen af omkostningerne på de forskellige mejerivarer med den følge, at først og fremmest mælkepriserne er steget så stærkt?

Handelsministeren (Erling Jensen): Til hr. Poul Dams spørgsmål om detailvancerne kan jeg sige, at monopoltilsynet øjeblikkeligt i denne situation har iværksat inspektørundersøgelser, men jeg tror, hr. Poul Dam vil være enig med mig i, at der endnu skal gå nogle dage, før man har en chance for at skabe en rimelig vurdering af resultatet af disse undersøgelser.

Jeg vil godt gøre opmærksom på en enkelt ting, der kan være egnet til at sløre prisdannelsen for mælk. Der har været en tendens til, siden mælkeordningen holdt op, at anvende begrebet mælk som slagvare i et meget stort antal detailforretninger. Det vil sige, at et meget stort antal af disse virksomheder indtil den nye situation har opereret med en pris, der lå lavere end den, der ville være godkendelig. Der er nok en vis tendens til, at mælkenes tid som slagvare er ved at være overstået. Det var en engangsforeteelse som optakt til en ny ordning, hvorved man viste, at nu havde man mælk. Man har nok højst sandsynligt hist og her været interesseret i samtidig med en anden prisforhøjelse at gøre slagvareforskellen mindre, end den tidligere havde været.

Der kan selvfølgelig godt forekomme tilfælde, som skal påtales. Men der kan også forekomme tilfælde, hvor avancerne virker større, end den burde være i den isolerede situation, men hvor prisen alligevel er lavere end den berettigede pris. Også det kan være medvirkende til at skabe den helt naturlige usikkerhed og forvirring om disse ting, som jeg er enig med hr. Poul Dam i har eksisteret i disse dage og uger.

Når hr. Poul Dam spørger, om monopoltilsynet har sikret sig tilstrækkeligt materiale, kan jeg sige, at jeg er bekendt med, at man i god tid, inden ordningen skiftede fra kommunernes administration til monopoltilsynets tilsyn, overordentlig omhyggeligt med mejerierne ud over hele landet har gennemgået, hvilke oplysninger man ønskede, og på hvilken måde man ønskede disse oplysninger videregivet, og jeg har grund til at tro, at dette er lykkedes og også vil lykkes for monopoltilsynet.

Endelig kan jeg sige til hr. Poul Dams spørgsmål om fordelingen, at jeg ville nok som mælkeforbruger have været interesseret i, at fordelingen ikke var sket samtidig med, at man af andre grunde var nødsaget

til at forhøje prisen på mælk. Men når det er sagt, må jeg tilføje, at det altid har været en fast norm for monopoltilsynets vurdering, at man måtte anerkende, at omkostninger, der blev placeret dér, hvor de retteligt kunne placeres i en omkostningssituation, også måtte accepteres. Det betyder altså, at i det omfang, hvor der som her har været tale om at ændre en omkostningsfordeling til noget, der for den enkelte varegruppe isoleret betragtet er rigtigere, må man være berettiget til at acceptere, at fordelingen er sket sådan.

Poul Dam: Jeg er klar over de økonomisk-tekniske vanskeligheder ved at fordele omkostningerne i en fælles produktion. Men jeg glæder mig over, at også handelsministeren synes, at det burde have været gjort anderledes eller måske på et andet tidspunkt.

Jeg vil gerne spørge handelsministeren, om han er bekendt med, at der for nogle år siden i hans forgængers tid var et stort firma, som ønskede at gå ind i mælkedistributionen og ikke på det tidspunkt kunne få lov til det, men som forelagde beregninger, hvorefter konsummælk i København kunne sælges 25 øre billigere literen end den på det tidspunkt gældende pris. Hvis ministeren ikke ved det, vil jeg opfordre ham til at undersøge den sag i monopoltilsynet og ved lejlighed få gjort noget ved mælkepriserne.

Handelsministeren (Erling Jensen): Hidtil har hr. Poul Dam og jeg talt, som om hr. Poul Dam var klar over, at monopolrådet ifølge monopollovgivningen var suverænt, og at ministeren ikke var i stand til at beskæftige sig med monopolrådets afgørelser. Det tror jeg såmænd stadig vi er enige om, men det fremgik ikke slet så klart af det sidste indlæg.

Jeg sagde ikke og mente ikke, at der fra monopoltilsynets og monopolrådets side, heller ikke i spørgsmålet om fordeling af omkostningerne, var tale om, at man burde have handlet anderledes eller gjort noget på et andet tidspunkt. Jeg sagde, at jeg også som mælkeforbruger kunne have ønsket mig, at de, der var berettiget til at rejse spørgsmålet og udbede sig monopoltilsynets godkendelse, havde valgt et andet tidspunkt. Men det gjorde de ikke, og så forekommer det også mig rimeligt, om man følger samme spilleregler for monopoltilsynets

[Handelsministeren.]

praksis, som man har fulgt i alle andre sager.

Jeg er ikke bekendt med den sag, hr. Poul Dam nævner her i sidste omgang. Men dér er vi igen så lykkelige, at det er monopolrådet, der skal foretage denne afvejning. Hvis hr. Poul Dam derimod havde ønsket en anden lovgivning, ville jeg meget gerne have diskuteret det med ham. Jeg kan i den forbindelse trøste ham og andre i salen med, at i løbet af ganske få måneder får vi lejlighed til en principdebat om en ny pris- og avancerlov, forhåbentlig kombineret med en mulighed for fra samfundets side at aktivisere forbrugerne stærkere, end det hidtil har været muligt.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Af Poul Dam til statsministeren:

„Hvad agter statsministeren at svare Forbrugerrådet i anledning af dettes brev af 7. februar 1973 om prisstigningerne på fødevarer?“

(Spm. nr. 130).

Statsministeren (Anker Jørgensen): På hr. Poul Dams spørgsmål kan jeg give følgende svar, som simpelt hen er ordlyden af det brev, vi i dag har tilsendt Forbrugerrådet:

Der synes ikke at være nogen grund til at ændre de tidligere skøn over de prisstigninger, der efterhånden vil blive en direkte følge af Danmarks tilslutning til EF. Det, der foreløbig er sket, er, at en relativt større del af prisstigningerne end ventet er sket straks, hvilket til gengæld indebærer, at de senere stigninger bliver tilsvarende mindre.

Dansk indtræden i fællesmarkedet skulle efter de foreliggende beregninger umiddelbart bevirke en prisstigning på visse fødevarergrupper, først og fremmest mejeriprodukter, og et prisfald på æg og fjerkrækød. Senere kan der ventes et prisfald på frugt og grøntsager som følge af friere import.

Nettovirkningerne af disse modgående tendenser er anslået til at andrage en stigning på 1-1½ pct. af den samlede fødevarereudgift på ca. 20 milliarder kr. årlig.

Ud over disse forhøjelser er der sket en forhøjelse af fødevarerpriserne som resultat af onkostningsstigninger i landbruget. Denne del af prisstigningerne, som andrager

knap en procent af de samlede fødevarereudgifter, ville være indtrådt uanset Danmarks indtræden i EF.

Med hensyn til prisen på flæsk er der stadig tale om en ganske stor afhængighed af markedsprisen i England; og hvorledes udviklingen på dette område vil blive, er endnu ikke afklaret.

Med hensyn til æg og fjerkræ er der allerede sket fald i engrospriserne, som inden længe vil slå igennem i detailhandelen. Monopoltilsynet følger løbende udviklingen på disse områder.

I brevet nævnes også et forslag om at stille midler til rådighed fra EF's landbrugsfond til billiggørelse af mejeriprodukter. Sådanne forslag er til behandling inden for EF, og jeg kan foreløbig kun sige, at det er en bekostelig og administrativt besværlig ordning, der er tale om. Hvad nettoresultatet for dansk landbrugseksport og de danske forbrugere ville blive af et sådant system, er det endnu for tidligt at skønne over.

Regeringen er ikke indstillet på at ændre det hidtidige tilskud til mejeriprodukter, så det også omfatter importvarer. Dels er dette vanskeligt at forene med EF's regler, dels vil det ikke være i overensstemmelse med den socialpolitiske linje, regeringen agter at følge. Hertil kommer, at det ville medføre en betydelig administration og en forøgelse af de offentlige udgifter.

Det samme ville være tilfældet ved et administrativt system med forskellige momssatser, således som det fra anden side har været foreslået.

Lad mig understrege, at Danmark er stor-eksportør af fødevarer. De høje fødevarerpriser inden for EF er derfor til fordel for det danske samfund betraget som helhed. Men regeringen er naturligvis fuldt klar over, at nogle forbrugere, som det siges i brevet fra Forbrugerrådet, vanskeligt kan klare de højere priser. Den har derfor vedtaget at stille forslag om en forøgelse af børnetilskuddene og af folke- og invalidepensionen, således at disse grupper bliver holdt skadesløse.

Regeringen er enig i Forbrugerrådets synspunkt, at konkurrencefremmende foranstaltninger må være et centralt element i prislovgivningen. Jeg kan i den forbindelse oplyse, at forbrugerkommissionens forslag om mærkningsbestemmelser indgår i det

[Statsministeren.]

forberedende arbejde med denne lovgivning, som skal revideres i indeværende folketingsår.

Poul Dam: Det tjener jo ikke til noget formål at diskutere et brev, der er sendt. Det er også Forbrugerrådet, der skal svare på det. Jeg er glad for, at statsministeren ville læse det op her. Nu står det i Folketingstidende, og så kan vi i fremtiden slå tilbage og se efter, om de optimistiske forudsigelser om de forholdsvis svage samlede prisstigninger, når der engang kommer et prisfald på visse områder, der opvejer de prisstigninger, vi nu kender, er slået til. Det bliver interessant. Foreløbig er det en meget begrænset trøst for husmødrene, at de stærke prisstigninger, som de mærker fra dag til dag, nok skal blive opvejet engang med tiden.

Men som sagt takker jeg for svaret. De andre spørgsmål kommer vi nok tilbage til.

Karlskov Jensen: Jeg forstod på statsministerens svar, at der skulle være ting i EF's regler, der skulle hindre, at man kunne have en differentieret moms. Jeg vil gerne spørge, hvad det er for regler, og hvor de findes. Mig bekendt er det sådan, at man i alle de hidtidige 6 EF-lande har differentieret moms.

Et andet spørgsmål vil jeg også gerne have klaret. Jeg håber, at det var mig, der ikke forstod statsministeren rigtigt. Jeg forstod det svar, der var givet til Forbrugerrådet, på den måde, at der i de prisstigninger, der har fundet sted på mejeriprodukter, bl.a. indgik det moment, at landbruget skulle have højere priser. Jeg ved, at der i en radioudsendelse, hvor statsministeren svarede på spørgsmål for nylig, blev givet et svar, der af adskillige lyttere blev opfattet, som om bortfaldet af momstilskuddet indbar, at landbruget skulle have højere priser. Jeg går ud fra, at det må være en misforståelse. Men jeg vil gerne, da nu disse to ting kombineres, have statsministeren til at bekræfte, at landbruget ikke får en øre mere for mejeriprodukterne i forbindelse med momstilskuddets bortfald.

Statsministeren (Anker Jørgensen): Jeg kan allerførst sige til hr. Karlskov Jensen, at der ingen tvivl er om, at bortfaldet af til-

skuddet til mejeriprodukter ikke betyder, at prisstigningen kommer landbruget og landbrugets folk til gode. Det er beløb, som går ind i den danske statskasse, og så må vi her i folketinget overveje, hvor meget af det beløb, som jo andrager 205 mill. kr., vi vil anvende til en anden form for kompensation til befolkningen. Jeg har antydnet, hvordan vi mener at en del af disse penge bør anvendes.

Jeg kan også bekræfte over for hr. Karlskov Jensen, at der principielt ikke er noget i vejen for, at man kan have differentieret moms inden for EF. Det er i hvert fald rigtigt, at man rent faktisk har forskellig moms for henholdsvis fødevarer og andre varer i en række EF-lande. Jeg sagde nu heller ikke, at det var forbudt i henhold til EF. Det var noget andet, jeg kom ind på. Jeg sagde, at det var regeringens opfattelse, at det var mest hensigtsmæssigt at have en ensartet moms på alle fødevarer. Det var af administrative grunde det bedste. Det er også det synspunkt, som jeg har forstået at måske hele folketinget — men i hvert fald et stort flertal — har ment var det rigtigste. Så skal der ganske vist ydes andre former for sociale kompensationer, når man mener, at man skal have et system af denne art.

Jeg sagde, at hvis man udvidede de tidligere tilskud til mejeriprodukter, som altså er på 205 mill. kr., til nu også at gælde landbrugsvarer, som vi får importeret udefra — det er ikke noget, der er en klar afgørelse på — så ville det efter vores vurdering indtil dette øjeblik være noget, der var vanskeligt foreneligt med EF's principper. Men ikke alene det: det ville betyde, at det ikke blev 205 mill. kr., vi skulle yde i tilskud, men et større beløb, naturligvis afhængigt af, hvor stor en import af landbrugsvarer vi måtte komme ud for.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Af *Skovmand* til ministeren for offentlige arbejder:

„Vil ministeren iværksætte en undersøgelse for at beskytte husene langs Motorringvejen mod støjen fra denne motorvej, og vil staten deltage i udgifterne i forbindelse med sådanne støjbekæmpende foranstaltninger?“

(Spm. nr. 124).

[Skovmand.]

Skriftlig begrundelse.

Motorringvejen mellem Jægersborg og Jyllingevej blev oprindelig planlagt af de tyske besættelsesmyndigheder som en del af Fugleflugtslinjen. Dette har utvivlsomt været en medvirkende årsag til den ringe hensyntagen, som især kommunerne har taget til vejen.

Siden planlægningen af vejen er der opført mere end 2.000 boliger inden for en afstand af 150 m fra vejen, hvoraf de 500 er helt uden beskyttelse mod støjen fra vejen. Dette har skabt en helt utålelig situation for beboerne, der er uden ansvar for den uheldige placering af boligerne.

Både staten og kommunerne må have et moralsk ansvar for, at disse forhold nu bringes i orden, så man med jordvolde og andre støjbekæmpende foranstaltninger, eventuelt hastighedsbegrænsninger, skaber mere tålelige vilkår for beboerne.

Ministeren for offentlige arbejder (Kampmann): Støjproblemerne ved de store trafik anlæg er i de senere år kommet mærkbart frem i den offentlige debat. Jeg er helt enig med hr. Skovmand i, at spørgsmålet om anlæggenes forhold til omgivelserne bør tages op til overvejelse, og at man fra det offentliges side bør gøre, hvad man kan for at skabe tålelige forhold omkring disse anlæg. Jeg tror også, vi kan være enige om, at det er et spørgsmål af meget stor rækkevidde og med meget store økonomiske og tekniske konsekvenser. Jeg er derfor ikke i dag i stand til at svare konkret bekræftende på hr. Skovmands spørgsmål, om staten vil deltage i udgifterne i forbindelse med støjdæmpende foranstaltninger for at beskytte husene langs motorringvejen og andre større trafik anlæg mod støj.

Spørgsmålet rejser en række principielle problemer, som først må afklares. Vi skal afklare, om det er i forhold til samtlige anlæg langs motorveje og lufthavne, eller om ikke vi rettere bør sondre mellem anlæg, der var der, da vejen blev anlagt, og anlæg, der

er kommet til på et senere tidspunkt. Vi skal finde frem til, hvilke grænser for støjniveauet der er så uacceptable, at der bør tilvejebringes en løsning. Vi skal også se, hvad de økonomiske konsekvenser heraf bliver, og hvilke økonomiske midler samfundet i det hele taget evner at stille til rådighed for opgaven. Jeg må her pege på, at hvis man ikke begrænser foranstaltningerne til alene at omfatte nye anlæg, vil de økonomiske konsekvenser naturligvis kunne blive af helt uoverskueligt omfang.

Alle disse spørgsmål må indgående overvejes, og jeg har med henblik herpå allerede besluttet at nedsætte et hurtigt arbejdende udvalg med repræsentanter for de implicerede ministerier, heriblandt ministeriet for offentlige arbejder og ministeriet for forureningsbekæmpelse. I dette udvalgs overvejelser vil problemerne omkring Motorringvejen og andre større trafik anlæg naturligvis indgå.

Skovmand: Jeg vil gerne sige ministeren tak for svaret, som jeg betragter som overordentlig tilfredsstillende. Jeg er ganske enig med ministeren om, at der er vidtrækkende problemer forbundet med at løse opgaven, problemer, som rækker langt ud over den konkrete sag, jeg har nævnt. Jeg vil dog lige komme med den tilføjelse, at jeg håber, man vil tage andre ting op end rent tekniske foranstaltninger, f.eks. vurdere, hvorvidt man ved hastighedsbegrænsninger, specielt for lastbiler, måske på billigere måde kan opnå nogle af de støjdæmpninger, man gerne skulle nå.

Jeg er blevet gjort opmærksom på et problem, som er beslægtet med dette her, nemlig udbygningen af ringvej B 4 omkring Ballerup. Her har man netop udsendt en bekendtgørelse om byggelinjer, der betyder, at der kun bliver mellem 25 og 50 m afstand fra vejen til nybyggeri. Nu er jeg godt nok opmærksom på, at ringvej B 4 i øjeblikket ikke er en motorvej. Men den skal dog udbygges som sådan, og det vil sige, at man ved at fastholde byggelinjer så tæt på vejen

[Skovmand.]

måske ad åre får et tilsvarende problem som det, man har ved Motorringvejen. Jeg vil derfor gerne spørge, om ministeren mener, man kunne gøre noget derved, eventuelt ved en ændring af lovgivningen.

Ministeren for offentlige arbejder (Kampmann): Det sidste eksempel, hr. Skovmand nævner, viser, hvor hurtigt udviklingen går med hensyn til at tillægge de miljømæssige værdier væsentlig større vægt i afgørelserne. De byggelinjer på 25 og 50 m fra vejmidten, som hr. Skovmand omtaler i forbindelse med B 4 ved Ballerup, er meddelt i medfør af loven om offentlige veje fra 1972. Så hurtigt er udviklingen altså gået, at vi nu af miljømæssige årsager tager en diskussion op om en lov fra 1972. Det er ganske klart, at også det spørgsmål må indgå i udvalgets overvejelser, for ud over hele erstatningsproblematikken kan der også være det mere præventive, nemlig at friholde de pågældende arealer for bebyggelse, og det kan i visse tilfælde kræve lovgivningsmæssige konsekvenser. Jeg synes bare, at det er interessant, at vi her snakker om en lov, der kun er ét år gammel.

Skovmand: Jeg giver ministeren ganske ret i, at det er bemærkelsesværdigt, så længe man har været om at finde ud af disse problemer. Men jeg vil dog gøre opmærksom på, at i forbindelse med behandlingen af den lov, som ministeren omtaler, blev der rejst spørgsmålet om at tage støjmæssige hensyn i forbindelse med byggelinjerne, og da fik vi det svar fra ministeren, at det var spørgsmål, man havde under overvejelse.

Ellers har jeg ikke noget at tilføje. Jeg er stadig glad for ministerens positive indstilling.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Af *Mads Eg Damgaard* til ministeren for offentlige arbejder:

„Hvornår agter ministeren at påbegynde opførelsen af den nye Alssundbro?“
(Spm. nr. 131).

Skriftlig begrundelse.

I lov om hovedlandevejsstrækninger, vedtaget i folketinget den 29. maj 1970, bemyn-

diges ministeren til at gennemføre projekteringsarbejder vedrørende en ny bro over Alssund. Af lovforslagets bemærkninger fremgik, at der allerede dengang var betydelige trafikale gener ved den bestående bro, så at en ny bro med tilhørende vejsystem hurtigst måtte gennemføres.

I mellemtiden er trafikpreset omkring den bestående bro blevet langt kraftigere. Virksomhederne på Als, det store sygehus og lufthavnen er afhængige af en broforbindelse, der ikke kan klare topbelastningen, og man tør slet ikke tænke på, hvad der vil ske, hvis der skulle indtræffe alvorligere uheld. Den såkaldte lille fugleflugtslinie over Als til Fyn har kun meget begrænset betydning, så længe problemet ved Alssund består. Der er for nogle år siden gennemført flytning af færgeruten Fyn-Als, og det overvejes at indsætte ny færge, men forbindelsen over Alssund er altså ikke i orden. Hertil kommer, at den gamle bro frembyder visse gener for skibsfarten.

Jeg mener derfor, at det af hensyn til de lokale og landsdelsmæssige trafikale forhold vil være rimeligt, om ministeren hurtigst kan indpasse detailprojektering og udførelse af den nye bro med tilhørende vejanlæg i de løbende trafikbevillinger.

Ministeren for offentlige arbejder (Kampmann): Det var i erkendelse af, at trafikforholdene på hovedlandevejen gennem Sønderborg over Christian X's Bro over Alssund ikke længere er tidssvarende, at man den 29. maj 1970 i folketinget gav bemyndigelse til at gennemføre projekteringsarbejdet for en ny bro over Alssund med tilsluttende vejanlæg beliggende nord for den eksisterende bro. Skitesprojekteringen er nu på det nærmeste afsluttet, og pålæg af byggelinjer til sikring af de tilsluttende vejanlæg er under forberedelse.

Det er ved projekteringsarbejdet forudsat, at den ny bro skal have 33 m fri højde, men der er senere fra søfartens side stillet krav om, at højden øges til 38 m. Der er således et spørgsmål her, der ikke er endeligt afklaret.

Anlægsudgifterne for broen anslås til ca. 100 mill. kr., og de tilstødende vejanlæg bidrager yderligere med 60 mill. kr. Det er klart, at der så er tale om beløb af en sådan størrelse, at de vil beslaglægge en betydelig

[Ministeren for offentlige arbejder.]

del af de hovedlandevejsmidler, der kan påregnes stillet til rådighed. Selv om udgifterne til opførelse af en ny bro over Alssund fordeles over flere finansår, vil man forstå, at der vil være tale om meget betydelige beløb i forhold til det samlede budget.

Der er i vejdirektoratet for tiden et intensivt arbejde i gang med opstilling af investeringsplaner for hovedlandevejsnettet for de kommende år. Dette arbejde, der gennemføres i samarbejde med amter og kommuner over hele landet, forventes foreløbig afsluttet i foråret 1974. Gennemførelsen af den nye Alssundbro må indgå i dette arbejde på lige fod med andre påtrængende anlægsarbejder på hovedlandevejsnettet, såvel i Sønderjylland som det øvrige land, og det er derfor ikke på nuværende tidspunkt muligt at tage endelig stilling til, hvornår arbejdet kan bringes til udførelse.

Mads Eg Damgaard: Jeg vil gerne takke ministeren for svaret. Jeg er naturligvis ked af, at der ikke kan gives nogen bestemt tidsfrist for, hvornår man påbegynder Alssundbroen.

Når jeg har spurgt ministeren om denne bro, skyldes det det forhold, at øen Als spiller en meget stor rolle for store dele af det sønderjyske amts erhvervsliv. Befolkningen har meget store besværligheder med at komme fra fastlandet over til Als med de meget store virksomheder i Sønderborg by og på hele øen. Maksimumskapaciteten af vogne over den gamle Christian X's Bro er nået — ca. 20.000, biler i døgnet — og derfor opstår der store ventetider, i myldretiden på helt op til en halv time.

Tager man så i betragtning, at selv om man begyndte projektering og bygning af broen i morgen, havde jeg nær sagt, ville det alligevel tage nogle år, jævnfør hvad ministeren nu sagde. Man tør slet ikke tænke på, hvad der vil ske, hvis der sker noget med maskineriet i den gamle bro, så den ikke kan lukkes op, eller på anden måde sker noget med denne bro. Det kan få katastrofale følger, især for centralsygehuset, som jo skal betjene hele amtet, for lufthavnen og for alle de mange mennesker, der skal arbejde derovre.

Skulle man ikke også tænke lidt på den lille fugleflugtlinje, når man skal udføre de

nye projekteringsarbejder? Den lille fugleflugtlinje er sådan set begyndt, idet Egersundbroen er etableret og vi har en fin forbindelse fra Fynshav til Bøjden. Her skal der, så vidt jeg ved, sættes en ny færge ind. Både Egersundbroen, en del af vejanlægget, den udmærkede færgeforbindelse til Fyn og forbindelsen til Knudshoved kan ikke rigtig udnyttes, medmindre vi får en ny bro over Als.

Jeg skal hilse minsteren og sige fra den sønderjyske befolkning, at de er meget, meget bange for, at de kommer i endnu større vanskeligheder dernede, og jeg beder endnu en gang ministeren overveje, om man alligevel ikke kan putte projektet op i den øverste ende af de projekteringsarbejder, man skal foretage nu i den kommende tid.

Ministeren for offentlige arbejder (Kampmann): Uanset at det var en smule vanskeligt at fange tillægsspørgsmålet i hr. Mads Eg Damgaards lange redegørelse, som var præget af betydeligt lokalkendskab, vil jeg sige, at vi er nødt til at se disse store projekter i nogen sammenhæng. Man kan næsten regne ud, hvad der vil ske, hvis vi svinger tidligere løfter om at bygge en Sallingsundbro eller forny broen ved Hadsund, eller hvis vi forsinker andre projekter, som ligger højere på skalaen end Alssundbroen. Det ligger vel i sagens natur med disse store trafikprojekter, at det er umuligt at glæde alle på én gang. Derfor synes jeg, man skal glæde sig over, at skitseprojekteringen er så nogenlunde færdig, at der kun tilbagestår spørgsmålet, om det skal være 33 eller 38 m fri højde, og det må afklares sammen med den øvrige prioritering herinde. At give fastere løfter ville medføre, at der automatisk adresseredes en 4 eller 5 spørgsmål hver eneste onsdag til mig om trafikprojekter i de forskellige valgkredse, og det ved jeg ikke om man skal leve op til.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Af *Christophersen* til ministeren for forureningsbekæmpelse:

„Hvad agter ministeren at foretage i anledning af den stærkt tiltagende forurening af Køge Bugt, der har ført til en alvorlig nedgang i fiskebestanden?“

(Spm. nr. 121).

[Christophersen.]

Skriftlig begrundelse.

Det fremgår af artikler i dagspressen, bl. a. Dagbladet lørdag den 3. februar, at Køge Bugt i den seneste tid er blevet ramt af en hurtigt tiltagende forurening med det resultat, at store dele af fiskebestanden er forsvundet.

Ud over de sundhedsmæssige risici, der er forbundet med denne udvikling, påføres også fiskerierhvervet hermed alvorlige tab, der af sagkyndige vurderes til millionbeløb. Det vil være rimeligt, såfremt ministeren kan oplyse, hvilke foranstaltninger man påtænker i anledning af den konstaterede udvikling.

Christophersen: Jeg har rejst dette spørgsmål på baggrund af den megen omtale, der har været bl. a. i dagspressen af den tiltagende forurening af Køge Bugt. Det er en udvikling, som berører hele befolkningen i udviklingskommunerne langs Køge Bugt, og som i særlig grad rammer erhvervsfiskeriet i bugten.

Jeg synes godt, jeg lige i den forbindelse vil nævne, hvordan udviklingen har været for ålefiskeriet i Køge Bugt. Mens ålefiskeriet her i landet som helhed i perioden fra 1948 og til i dag har været omtrent uændret, er det i Køge Bugt i samme periode reduceret til en fjerdedel. Den kraftige nedgang i fiskebestanden, som ligger bag denne nedgang i fiskeriet, skyldes udtømming af spildevand med meget høje koncentrationer af giftstoffer, f. eks. cyanid og klorid, kobber og fenol, som mange steder i bugten ifølge prøver, bl. a. foretaget af sundhedskommissionens laboratorium i Køge, viser sig at ligge langt over fiskedødsgrænsen.

Men ikke nok med, at fiskebestanden og dermed fiskeriet er blevet kraftigt reduceret: kvaliteten af det fiskeri, der stadig finder sted, er også blevet forringet. Her vil jeg godt gøre ministeren opmærksom på en undersøgelse, som Mosede Havns Fiskeriforening har fået fiskeriministeriets forsøgslaboratorium til at gennemføre. Resultaterne af denne undersøgelse viser, at ål fanget i bugten er uegnet til konsum på grund af meget kraftig bismag. Men det er altså fisk, som går dels til eksport, dels til forsyning af det storkøbenhavnske område.

Det er nogle af de perspektiver, som lig-

ger i dette spørgsmål. Derudover er der mulighederne for, at de rekreative områder langs bugten kan blive til noget. Derfor håber jeg, ministeren i dag vil give tilsagn om virkelig at tage dette problem op.

Ministeren for forureningsbekæmpelse (Kampmann): Jeg er enig med hr. Christophersen i, at der foreligger oplysninger om forureningen i Køge Bugt, som vi må betragte som meget alvorlige. Efter de oplysninger, som miljøstyrelsen foreløbig har tilvejebragt, er der en snæver forbindelse mellem forureningstilstanden i visse områder af Køge Bugt og det forhold, at nogle store industrivirksomheder i og omkring Køge fortsat udleder urensset eller utilstrækkeligt rensset spildevand, dels ved Køge havn, dels umiddelbart i strandkanten inden for Ølby Revle nord for Køge. De pågældende industrivirksomheder er ikke tilsluttet det for nylig oprettede kommunale biologiske rensningsanlæg i Køge. Virksomhedernes spildevandsudledning sker i henhold til en landvæsenskommissionskendelse fra midten af 1950'erne, men der verserer i øjeblikket for landvæsenskommissionen sager om iværksættelse af forbedrede rensningsforanstaltninger for de 4 største virksomheder.

Tilvejebringelsen af det nødvendige materiale til brug for landvæsenskommissionens bedømmelse af disse sager sker i tæt samarbejde mellem de pågældende virksomheder og de lokale myndigheder, bl. a. amtsrådet, som jo efter ændringerne i vandløbsloven i 1970 har overtaget tilsynet med forureningsforholdene i bl. a. de kystnære dele af søterritoriet.

Jeg har nu på den givne foranledning anmodet miljøstyrelsen om at tage skridt til at søge de nævnte forhandlinger og dermed landvæsenskommissionens sagsbehandling fremskyndet mest muligt og holde mig orienteret om sagens videre gang. Jeg vil i øvrigt, såfremt det måtte vise sig nødvendigt, overveje, hvorvidt og i hvilket omfang bestemmelsen i vandløbslovens § 71 a om ministerens adgang til at forbyde tilledning af urensset eller utilstrækkeligt rensset spildevand til fjerde og afgrænsede havområder eventuelt kan bringes til anvendelse i den foreliggende situation. Hermed er sagt, hvor alvorligt vi ser på sagen.

Christophersen: Jeg skal ikke føje noget nyt til, men blot takke ministeren for hans klare og bestemte tilsagn om nu at gøre noget ved denne sag. Jeg tror, ministeren vil kunne indlægge sig megen fortjeneste, ikke alene i fiskerierhvervet i de pågældende områder, men også hos den meget store og voksende befolkning, som findes i kommunerne langs Køge Bugt.

Jeg takker for ministerens tilsagn om at gøre noget ved sagen.

Ministeren for forureningsbekæmpelse (Kampmann): Ved en mærkelig skæbnens tilfældighed er der tidsmæssig overensstemmelse mellem det spørgsmål, hr. Christophersen har stillet, og behandlingen af miljøbeskyttelseslovforslaget efter spørgsmålene her. Der vil det bl. a. vise sig, om jeg kan få parlamentarisk støtte til at skærpe indgrebsmulighederne fra andre grupper i salen, ikke mindst venstres gruppe.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Af *Tove Nielsen* til undervisningsministeren:

„Vil ministeren oplyse, hvorfor eksamensformen for elever i folkeskolens 10. klasse, der har samlæst i faget orientering (egentlig orientering, biologi, geografi og historie), skal organiseres på den mest besværlige og ulogiske måde?“

(Spn. nr. 122).

Skriftlig begrundelse.

I skrivelse af 7. juli 1972 har ministeren meddelt undervisningsforvaltningen i Viborg amtskommune, der har videresendt skrivelsen til Skive byråd, at elever, der har samlæst fagene egentlig orientering, biologi, geografi og historie i 8., 9. og 10. klasse, ved prøve efter 10. klasse skal deles således, at elever, der skal have realeksamen, går til prøve i fagene biologi, geografi og historie, mens elever, der skal have statskontrolleret prøve, går til prøve i orientering. Problemet eksisterer konkret for Nordre Skole, nu Skivehus Skole i Skive, hvor man — hvad jeg er enig i — finder denne opsplitning efter 3 års samlæsning af eleverne i orienteringsfagene under ét både besværlig og ulogisk. Jeg kan tilføje, at denne afgørelse forekommer særlig uforståelig på et tidspunkt, hvor fol-

kettinget behandler en folkeskolereform, hvis hovedindhold har været kendt i længere tid — også den 7. juli 1972 — og som bl. a. går ud på at ophæve realeksamen og undervise eleverne samlet skoleforløbet igennem.

Problemet har en bredere interesse, idet der i dette skoleår fra direktoratet for folkeskolen er givet tilladelse til, at 10. klasse samlæser på i alt 23 skoler i landet. Enkelte skoler har kun samlæsning i dansk og kristendomskundskab, men langt de fleste har desuden samlæsning i orienteringsfagene.

Tove Nielsen: Efter folkeskolelovens § 21 er der i dette skoleår givet tilladelse til, at 23 skoler i landet kører 10. klasse udelt. Nogle få af disse skoler har kun samlæsning i dansk og kristendomskundskab, men langt de fleste har også samlæsning i orientering. En forudsætning for, at man har givet tilladelsen til at køre 10. klasse udelt, har været, for det første at de har været kørt udelt både i 8. og 9. skoleår, for det andet at de elever, der efter det 10. skoleår ville afslutte med en realeksamen, skulle op til en prøve i historie, geografi og biologi, hvorimod de elever, der ville afslutte med en statskontrolleret prøve, skulle op i faget orientering.

I en tid, hvor vi med stor interesse diskuterer den kommende folkeskolereform, som netop bygger på den udelte skole, forekommer det meget ulogisk, at man vil dele en klasse, som har kørt udelt i 3 år og fået en samlet undervisning i orientering, ved afslutningen af skoleåret.

De mange skoler, der har kørt efter forsøgsparagraffen, kan give os en masse erfaringer, som vi kan bygge videre på i udvalgsarbejdet. Jeg tror, man skal se meget positivt på, hvad der sker disse steder, og være opmærksom på, at man her bryder det princip, de har kørt efter i nu næsten 3 år. Det er ikke blot ulogisk, men det er også en meget besværlig måde at administrere undervisningen efter, og jeg synes, det rimer meget dårligt med de intentioner, der ligger i forslaget til en folkeskolereform. Udkastet til den må jo have været kendt på det tidspunkt, da man gav skolerne besked om, hvad man krævede, for at de kunne køre 10. skoleår igennem udelt.

Mit spørgsmål går altså ud på, hvilke tanker der ligger bag kravet om opsplitning i faget orientering i 10. årgang.

Undervisningsministeren (Knud Heinesen): Man kunne af fru Tove Niensens spørgsmål få det indtryk, at undervisningsministeriet administrerede efter recepten at gøre det lette svært og det svære helt umuligt, men jeg kan berolige fru Tove Nielsen med, at det ikke er tilfældet.

Jeg er helt enig i, at den afsluttende prøve i fagene historie, geografi og biologi også ved realeksamen bør kunne afholdes for fagene under ét som en prøve i orientering. Når undervisningsministeriet ikke hidtil har godkendt dette i de tilfælde, der er blevet forelagt, skyldes det især mangelen på en klar hjemmel. Et forslag til en folkeskolereform er jo ikke nogen hjemmel, selv om jeg naturligvis er taknemlig over at erfare, at fru Tove Nielsen ønsker forslaget sat i kraft, endnu inden det er vedtaget af folketinget. Jeg håber, at det afspejler en tilsvarende iver efter at medvirke til lovforslagets vedtagelse.

En anden årsag til undervisningsministeriets tilbageholdenhed er, at der i hvert fald teoretisk vil være en risiko for, at elever, der kunne have bestået realeksamen, hvis de tre fag blev medregnet hver for sig, ikke vil bestå eksamen, hvis de i stedet kun får én enkelt karakter i orientering.

Med henblik på at kunne imødekomme de forskellige henvendelser, vi har modtaget, har vi for nogen tid siden taget spørgsmålet op til ny overvejelse, og jeg mener, at vi nu har fundet en udvej for at løse karakter-spørgsmålet. Det er derefter min hensigt snarest muligt at drøfte spørgsmålet med folketingets undervisningsudvalg, og jeg håber så, at man vil være positivt indstillet over for en løsning, der imødekommer de fremsatte ønsker om, at prøveafholdelsen kommer til at svare til den måde, undervisningen er gennemført på.

Tove Nielsen: Må jeg takke ministeren for et meget positivt svar. Jeg er glad for, at der nu kan komme en klaring på det problem, der har været rundt omkring på vore skoler. Det er jo ikke blot de nuværende 10. årgange, det har drejet sig om. Så snart kravet kom til vore 10. klasser, smittede det uvilkårligt af på de nuværende 9. klasser, som også får samlæsning, og man er begyndt at undervise efter helt andre forud-

sætninger dér. Selvfølgelig er jeg klar over, at det skal forelægges for undervisningsudvalget; og jeg håber, at det kan klares på den måde. Jeg er glad for, at det kan ske meget hurtigt, for der er trods alt kun ca. tre måneder, til eleverne skal op til den afsluttende prøve. Derfor er det nødvendigt, at man rundt omkring på skolerne får besked så hurtigt som overhovedet muligt.

Endelig vil jeg gerne lige sige til undervisningsministeren, at vel er der ting her, jeg gerne vil have sat i kraft meget hurtigt. Men vi skal have vældig god tid til at diskutere forslaget til folkeskolereform igennem, og jeg har ikke sagt god for folkeskolereformen under ét. Jeg vil meget gerne deltage i et virkelig positivt arbejde med lovforslaget i håb om, at ministeren også vil imødekomme nogle af vores ønsker. Så tror jeg vi får noget meget fornuftigt ud af det.

Undervisningsministeren (Knud Heinesen): Jeg vil sige til fru Tove Nielsen, at vi har en cirkulæreskrivelse parat til de skoler, det drejer sig om. Det er den, vi vil forelægge folketingets undervisningsudvalg. Jeg kan desuden bedyre, at hvis alle de forslag til ændringer af folkeskolelovgivningen, som fru Tove Nielsen agter at stille, er lige så velbegrundede som det, der er nævnt i dag, vil fru Tove Nielsen møde en grænseløs imødekommenhed.

Samuelson: Det må jo glæde ministeren, at vi er så ivrige efter at få en reform igennem. Jeg kan oplyse ministeren om, at i Horsens kommune har man foretaget en undersøgelse på de sidste 5 årgange, hvor man har prøvet at se, hvad der ville ske, hvis man slog karaktererne sammen, om nogen dér ville komme i klemme og dumpe. Det viste sig, at ingen af de af undersøgelsen omfattede 2.000 elever ville være dumpet.

Samtidig med, at vi er meget ivrige for det, tror jeg, jeg vil bede undervisningsministeren om herfra at sige, at enten får vi en afgørelse, så vi kan give en fælles karakter inden den 1. marts, eller også må vi køre, sådan som vi har gjort hidtil. Jeg mener ikke, vi kan være bekendt at komme efter den 1. marts og sige, at nu skal eleverne op på en anden måde end den, som de selvfølgelig har taget højde for at skulle op på.

Undervisningsministeren (Knud Heinesen): Med hensyn til den statistik, hr. Samuelsen referede til, må man givetvis erkende, at det kun er i meget få tilfælde, man kunne tænke sig at der ville opstå problemer med karaktergivningen. Men jeg tror også, hr. Samuelsen vil være enig i, at ét tilfælde er tilstrækkeligt.

Med hensyn til tidsfristen 1. marts, som hr. Samuelsen nu satte, kan jeg kun sige, at jeg vil bede folketingets undervisningsudvalg om et samråd, så snart udvalget har mulighed for det og tid til det, og samme dag kan en cirkulæreskrivelse under forudsætning af udvalgets indforståelse afgå fra undervisningsministeriet. Det er svært at se, at det ikke skulle kunne nås inden 1. marts.

Tove Nielsen: Jeg er meget glad for, at det kan overholdes, så tidsfristen bliver meget, meget kort for os herinde.

Til sidst vil jeg gerne sige til ministeren, at jeg og vi i venstre skal bestræbe os for at formulere og begrunde vore ønsker så meget, som vi overhovedet kan, og så glæder vi os virkelig til en grænseløs imødekommenhed.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Af **Søren Jensen (Vejen)** til indenrigsministeren:

„Giver de erfaringer, der er indhøstet siden 1. april 1970, ministeren anledning til overvejelser med henblik på generelle ændringer i den primærkommunale og den amtskommunale struktur?“

(Spm. nr. 123).

Søren Jensen (Vejen): Jeg behøver ikke at bruge megen tid på at begrunde mit spørgsmål. Jeg er sikker på, at indenrigsministeren er helt på det rene med, hvor jeg vil hen. Det drejer sig simpelt hen om fra ansvarlig ministerside at få en klar udtalelse om, hvorvidt der foreligger planer om generelle ændringer i den kommunale struktur, både for så vidt angår primærkommuner og amtskommuner. Jeg understreger ordet „generelle“, for jeg er da udmærket klar over, at der nok hist og her skal være visse frynser, der bør rettes ud. Alting blev naturligvis ikke ideelt ved de sammenlægninger,

der skete i 1970. Men jeg har i hvert fald det klare indtryk, at det, man nu mest har brug for — og det gælder både i amtskommuner og i primærkommuner — er en tydelig opdeling af kompetence og ansvar, så overlappingsninger kan undgås, og så trænger man efter min opfattelse i øvrigt til arbejdsro, så man kan fortsætte med at få tingene kørt ind under de helt nye vilkår, der blev indført i 1970.

Indenrigsministeren (Egon Jensen): Jeg kunne i og for sig indskrænke mig til at sige: nej! Men jeg vil gerne motivere det lidt.

Vi har nu allerede flere gange her i tinget drøftet spørgsmålet om den kommunale inddeling siden gennemførelsen af kommunalreformen i 1970.

Hver gang er vi nået til den konklusion, at den i 1970 gennemførte kommunalinddeling ligger fast og ikke bør ændres. Det var tilfældet under debatten om opgavefordelingen i maj 1971. Det var også en forudsætning, der samlede bred tilslutning, da vi sidste år diskuterede inddelingsloven. Det er ikke min opfattelse, at der siden da er indhøstet erfaringer, der giver anledning til at ændre dette principielle standpunkt.

Jeg har naturligvis fulgt den noget voldsomme debat, der i den seneste tid er rejst om amtskommunernes forhold. Jeg tror imidlertid, at de fremkomne meningstilkendigelser fra en række borgmestre i det store og hele er udsprunget af irritation over visse tilfælde af amtskommunale kontrol- og tilsynsfunktioner, som virker som en slags formynderskab i forhold til kommunerne.

Som jeg allerede tilkendegav i spørgetiden i sidste uge, er det min opfattelse, at der rundt omkring i lovgivningen findes godkendelses- og tilsynsopgaver for amtsrådene i forhold til primærkommunerne, som ikke er tilpasset den nye kommunestruktur med større og økonomisk mere bæredygtige kommuner. Disse levn fra tiden før kommunalreformen må væk, ligesom vi i øvrigt må undgå godkendelses- og tilsynsfunktioner for amtsrådene, der kun er udtryk for vane-tænkning. Jeg har allerede klart tilkendegivet min villighed til at få disse forhold bragt i orden, og det er mit håb, at den fortsatte diskussion om kommuneinddelingen her i landet kan bringes til ophør, når disse irritationsmomenter er bragt ud af verden.

[Indenrigsministeren.]

Hvis vi skal leve op til det ønske om decentralisering og dermed større lokal selvbestemmelsesret om det størst mulige antal lokalbetonede opgaver, som var én af kommunalreformens vigtigste målsætninger, kan vi ikke undvære amtskommunerne. Gennemførte vi nu en ny kommunal inddelingsreform, tror jeg, at der dermed allerede blev givet startsignal til yderligere en reform, nemlig en reform, der skulle sikre nærdemokratiet gennem lokalråd o. lign., og det er jeg i hvert fald ikke tilhænger af.

Jeg er tilhænger af reformer, når sådanne er nødvendige, men man skal heller ikke overdrive. Når en reform er gennemført med alt det omstillingsbesvær, som uvægerlig følger med, må reformen til gengæld have en rimelig prøvetid, inden man eventuelt kaster sig ud i nye reformbestræbelser. Jeg vil gerne understrege, at dette standpunkt ikke skyldes, at jeg skulle være bange for at erkende eventuelt begåede fejl — det kan vist ingen sige sig fri for, heller ikke her i tinget. Men vi plejer dog ikke at begå fejl med vilje, og det ville jeg føle jeg gjorde, hvis jeg på det foreliggende erfaringsgrundlag nu erklærede mig parat til at gennemføre en ny kommunalreform med generelle ændringer i hele den netop opbyggede kommunestruktur.

Lad nu kommunerne og amtskommunerne få ro til at koncentrere sig om alle de opgaver, der allerede er lagt over til dem, eller som i den kommende tid vil blive lagt over til dem. Hvis vi jævnsides med den igangværende opgaveomlægning fortsat holder diskussionen i gang om at lave hele strukturen om, bliver arbejdsvilkårene i kommuner og amtskommuner simpelt hen utålelige.

Søren Jensen (Vejen): Jeg er særdeles glad for ministerens meget klare svar. Jeg håber, det nu kan være med til at bringe ro om dette spørgsmål, der tilsyneladende har optaget så mange i den senere tid.

Når jeg siger, at jeg er glad for svaret, skyldes det også, at sagen har andre sider, som ministeren lige berørte et par enkelte af. For det første skal der jo være kommunalvalg om et år, og det er af væsentlig betydning, ikke mindst planlægningsmæssigt, både for de nuværende og for de kommende

amtsråd og kommunalbestyrelser, at de ved nogenlunde, hvad de kan regne med. For det andet er det min klare opfattelse, at begreber som nærdemokrati, som ministeren også nævnte, og borgernes medindflydelse ikke i forvejen har alt for gode vilkår ret mange steder, og det er da noget, man må være opmærksom på og søge at forbedre. Men jeg er også sikker på, at vilkårene for disse særdeles vigtige elementer i folkestyret ville få endnu ringere vilkår, hvis vi nu skulle til at gøre alting større igen og dermed yderligere øge afstanden mellem den enkelte borger og de offentlige myndigheder. Den kan tit nok føles lang i forvejen. Også derfor takker jeg for svaret.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Af *Erik Worm* til indenrigsministeren:

„Kan en læge nægte at førstehjælpsbehandle en kvæstet patient, der bliver indbragt efter et ulykkestilfælde, og i bekræftende fald, vil ministeren da søge dette forhold rettet?“

(Spm. nr. 139).

Skriftlig begrundelse.

I pressen den 9. februar omtaltes en sag, hvor en 13-årig pige under leg i skolegården kvæstedes og bl. a. fik sine briller knust og fik læderet øjenregionen. Pigen blev hurtigt bragt til nærmeste læge, nemlig lægecentret i Dianalund. Her afvist patienten, da det blev konstateret, at patienten ikke stod i lægecentrets kartotek som dets patient, men at pigens huslæge boede 6 km derfra og derfor skulle behandles dér. Patient, der under transporten besvimele flere gange, må have været udsat for lidelser, der burde være undgået.

Erik Worm: Mit spørgsmål til indenrigsministeren er affødt af den i dagspressen den 9. februar omtalte sag, hvor en 13-årig skolepige under leg i skolegården fik knust sine briller og fik kvæstelser og snitsår i øjenregionen. Skolens leder fik hurtigt bragt den kvæstede elev til nærmeste behandlingssted, nemlig lægecentret i Dianalund, men her blev patienten afvist fra førstehjælpsbehandling, idet det oplystes, at patienten ikke stod i lægecentrets kartotek som en af de normale patienter. Pigens sædvanlige

[Erik Worm.]

huslæge boede 6 km derfra, og man henviste hende dertil til behandling. Det skete under protest fra vedkommende, der havde bragt pigen til behandling.

Efter hvad jeg har erfaret, var det først og fremmest af kollegiale grunde, at pigen blev afvist af lægen. Patienten, der altså ikke straks fik førstehjælpsbehandling, har været udsat for lidelser, som burde være undgået, idet hun under transporten til næste læge besvimedede.

Jeg er interesseret i at høre indenrigsministerens mening om det standpunkt, lægen har taget.

Indenrigsministeren (Egon Jensen): Efter lægelovens § 7, stk. 1, er enhver læge forpligtet til at yde den første fornødne lægehjælp, når hurtig lægehjælp efter de foreliggende oplysninger må anses for påtrængende nødvendig. Bestemmelsen nævner som eksempel forgiftningstilfælde og større blødninger. Har lægen gyldigt forfald, eller kan rettidig lægehjælp blive ydet af en anden, som efter forholdene er nærmere dertil, er han dog fritaget for denne forpligtelse.

Sundhedsstyrelsen har fra amtslægen i Sorø indhentet en indberetning om det tilfælde, som hr. Erik Worm henviser til. Amtslægens indberetning, der bygger på samtaler med de implicerede, giver en redegørelse for begivenhedsforløbet og indeholder oplysninger om karakteren af den skade, pigen pådrog sig. Detaljerne i den konkrete sag kan jeg ikke komme ind på her fra folketingets talerstol. Men jeg kan oplyse så meget, at amtslægens konklusion af sagen er, at han mener, at den i sagen omhandlede læge burde have taget barnet i behandling, ikke mindst i betragtning af, at lægen ikke havde sikret sig, at pigens egen læge var til at træffe. Men amtslægen tør på den anden side ikke udtale sig med sikkerhed om, hvorvidt der foreligger en overtrædelse af den før citerede bestemmelse i lægeloven.

Sundhedsstyrelsen har over for mig op-

lyst, at sagen derfra vil blive forelagt retslægerådet til bedømmelse af, hvorvidt en sådan overtrædelse foreligger, og hvis man kommer til det resultat, vil der af sundhedsstyrelsen blive begæret sag indledt på sædvanlig måde.

Jeg vil gerne tilføje, at lægegerning godt nok er et håndværk, men det er ikke et håndværk, hvor man bare kan hente en anden til at slå et søm i hist og her. Det er et håndværk, der drejer sig om befolkningens psykiske og fysiske tilstand, og der fordres meget mere af lægen end af andre, der har andre specialer. Forudsætningen for, at vi får det mest mulige ud af samvirket mellem læger og patienter, er, at lægerne ser lidt stort på, om de i givet fald går ind i kollegiale interesser. Vi arbejder jo netop på, at praktiserende læger skal mere ind i sundhedstjenesten end hidtil. Men hvis dette skulle være et eksempel på den måde, hvorpå praktiserende læger vil køre sagen, må man nok sige, at det er i direkte modstrid med det, vi søger at skabe. Jeg kan på ingen måde acceptere en sådan handle måde.

Erik Worm: Jeg takker indenrigsministeren for svaret. Det har bestyrket mig i den tro, jeg selv havde, nemlig at når man kommer til skade og bliver indbragt for en læge, vil man også blive behandlet. Det må også være til en vis betryggelse for borgerne og her ikke mindst for forældre og skolebørn, børn på andre institutioner, i børnehaver osv., at vide, at hvis man kommer til skade, kan man blive behandlet hos den nærmeste læge, man bliver indbragt til.

Jeg kunne egentlig godt tænke mig at stille det lille tillægsspørgsmål til indenrigsministeren, om dette her måske kunne medvirke til, at endnu flere skoler og andre institutioner, hvis de ikke i forvejen har en aftale med en læge eller et lægecenter, og hvis de bor langt fra nærmeste sygehus, fik en sådan aftale, så man vidste bestemt, hvor man hurtigst kunne køre hen og få behandlet de kvæstede.

Indenrigsministeren (Egon Jensen): Til det sidste spørgsmål vil jeg gerne sige, at jeg tror ikke, det så meget er et spørgsmål for indenrigsministeriets afgørelse, men mere et spørgsmål om, at skolemyndigheder og andre sikrer, at de børn, de har i varetægt, får lægelig behandling, og hurtig lægelig behandling. Men det forudsætter på den anden side også, at lægerne har den tilstrækkelige konduite, og det synes jeg ikke rigtig har været tilfældet her.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Af *Simonsen* til finansministeren:

„Vil ministeren drage omsorg for, at reglerne om beskatning af vederlag til plejeforældre, der modtager børn og unge i familiepleje, forenkles og gøres ensartede landet over?“

(Spm. nr. 133).

Skriftlig begrundelse.

Den såkaldte plejeløn er fastsat efter det princip, at den skal give dækning for plejeforældrenes udgifter til barnets underhold, og burde således ikke være genstand for beskatning.

Beskatningsreglerne er imidlertid uklare.

Mange steder kræver skattemyndighederne specificeret dokumentation for de faktiske udgifter og pålægger derved plejeforældrene et omfattende skrivebordsarbejde.

Andre steder betragter man simpelt hen plejevederlaget som medgået til barnets underhold, så hele beløbet uden dokumentation kan trækkes fra.

Det er sidstnævnte fremgangsmåde, jeg ønsker indskærpet ligningsmyndighederne, og gerne så hurtigt, at det kan få virkning for den gennemgang af selvangivelserne for 1972, der skal foregå i de kommende måneder.

Efter min opfattelse bør anbringelse i familiepleje anvendes i størst mulig udstrækning, både af menneskelige og økonomiske grunde. Det er derfor vigtigt, at skattereglerne ikke modarbejder en udvikling i denne retning.

Finansministeren (Grünbaum): Jeg kan uden videre svare ja til selve spørgsmålet, nemlig om reglerne om beskatning af veder-

lag til plejeforældre ikke bør forenkles og gøres ensartede landet over. Det kan der næppe være tvivl om. Det bør vi tilstræbe så vidt muligt i vores lovgivning.

Men jeg må slå fast, at plejevederlag rent principielt er skattepligtig indkomst for plejeforældrene. Ifølge en vejledende anvisning fra ligningsrådet kan plejeforældrene til gengæld fradrage udgifter ved barnets underhold, dog naturligvis højst med samme beløb som vederlaget. Fastsættelsen af udgifterne for plejeforældrene hviler altså på et skøn, og det er derfor ikke så mærkeligt, at man er kommet til forskellige resultater i de forskellige kommuner. Men det er selvfølgelig uheldigt.

Landsskatteretskendelser fra de senere år har slået fast, at plejeforældre må anses for indkomstskattepligtige af en skønsmæssigt anslået del af plejevederlaget. Det hænger sammen med, at der er sket en væsentlig forhøjelse af plejevederlaget i de senere år. Ligningsdirektoratet har derfor fundet, at der, som hr. Simonsen rejser spørgsmål om her, netop af hensyn til en ensartet behandling er behov for en fast regel, og det bliver altså en fast fradragsregel. Ligningsrådet har i et møde for nylig tiltrådt dette synspunkt. Reglen går ud på, at der indrømmes et standardfradrag på $\frac{2}{3}$ af den af socialministeriet fastsatte vejledende takst, der for tiden udgør 1.080 kr. om måneden. Standardfradraget kan dog kun anvendes, hvor der er højst 2 plejebørn i hjemmet, og kun i tilfælde, hvor vederlaget udbetales med den vejledende takst eller med et mindre beløb.

I de relativt få tilfælde, hvor vederlaget udbetales med et større beløb end den vejledende takst, eller hvor der er mere end 2 plejebørn, skal der fortsat foretages en konkret bedømmelse, således at der ydes fradrag efter dokumentation eller sandsynliggørelse af de særlige udgifter i forbindelse med plejeforholdet. Disse nye regler skal have virkning fra indkomstskatteåret 1973. Ligningsdirektoratet har oplyst, at man nu er ved at udarbejde cirkulære på denne baggrund, og der skulle således være skabt det fornødne grundlag for ensartet skattemæssig behandling i de almindelige tilfælde.

Hvor der er mulighed for, at plejeforældre får et væsentligt overskud ved plejeforholdet, må det derimod være rimeligt fortsat at

[Finansministeren.]

foretage en konkret bedømmelse af disse forhold.

Simonsen: Det er jo en ret kompliceret affære, vi står med her. Men jeg er mest tilbøjelig til at betragte finansministerens svar som ganske positivt. Vi kan i hvert fald blive enige om, forstår jeg, at der skal være ensartethed. Det, der er problemet for øjeblikket, er, at forældrene er i vildrede med, hvordan de vil blive ansat skattemæssigt af de beløb, de får, og det er i hvert fald under alle omstændigheder en utilfredsstillende løsning.

Hvis vi kan fastslå enighed om ensartetheden, bliver dernæst diskussionen, om vederlaget er rimeligt, men det er sådan set en anden diskussion: det er i højere grad en diskussion med socialministeren; derfor skal jeg lade den ligge. Jeg har den opfattelse, at det er meget vigtigt, at vi stimulerer en udvikling i retning af, at det bliver gunstigt for forældre at tage imod plejebørn, men som sagt er det en diskussion for sig.

Må jeg forstå ministeren på den måde, at de nye, ensartede regler for ligningsdirektoratets vedkommende under alle omstændigheder vil komme til at gælde fra 1973, altså for det år, vi befinder os i nu?

Dernæst vil jeg gerne spørge finansministeren: vil denne meddelelse komme ud i allernærmeste fremtid? Det tror jeg nemlig er meget afgørende for de enkelte forældres holdning til dette problem. Det er nemlig sådan, at forældrene ikke på nuværende tidspunkt kan få besked fra deres kommuner om, hvordan de vil blive beskattet af de plejevederlag, de får. Derfor har det afgørende betydning, at denne meddelelse kommer ud hurtigst muligt, således at vi ikke alene for 1973 kan få faste regler, men måske også kan få en rettesnor ved opgørelse for indkomståret 1972.

Finansministeren (Grünbaum): Jeg kan også svare positivt på de spørgsmål, der nu er stillet. Jeg vil godt bekræfte, at vi er enige om, at det uden videre skal være ensartet for alle. Jeg mener, jeg kan svare ja til, at det er fra 1973, at disse regler skal gælde. Om cirkulæret herom vil komme i nærmeste fremtid, kan jeg selvfølgelig ikke uden videre sige ja til, da det ikke er mig, der skal udforme dette cirkulære. Det er ligningsrådet og ligningsdirektoratet, og jeg

skal da tage anledning af denne debat til over for ligningsdirektoratet at anmode om, at det sker hurtigst muligt.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Af *Juul-Madsen* til justitsministeren:

„Hvad agter ministeren at foretage i anledning af DASF's bebudede aktioner mod 75 gartnerier?“

(Spm. nr. 135).

Skriftlig begrundelse.

Et retssamfund bør ikke kunne tolerere terroraktioner som dem, DASF forleden iværksatte mod et gartneri i Glostrup, og som organisationen har bebudet fortsat mod andre gartnerier.

Aktivister fra DASF har intet at gøre på en arbejdsplads, der ikke beskæftiger medlemmer af DASF, og det er utilstedeligt, at man ved masseopbud søger at lægge pres på de ansatte, der ikke ønsker at være medlemmer af foreningen.

Grundlovens § 78 om foreningsfrihed bliver uden mening, hvis det i praksis betyder, at organisationsfrihed ændres til organisationsvang, således at man ved ulovlige midler dels kan tvinge de ansatte til at indmelde sig i en forening og dels tvinge virksomheden til at slutte en overenskomst.

Aktionen er iværksat af den forening, statsminister Anker Jørgensen var formand for indtil for få måneder siden, men dens karakter fremgår af DASF-sekretærens grove nedvurdering af gartneriets ansatte, som han betegede som „stavnsbundne stakler“.

Juul-Madsen: Må jeg indledningsvis sige, at da jeg først hørte om den, skal vi sige noget særprægede medlemsakkvisition, som Dansk Arbejdsmands- og Specialarbejder Forbund for øjeblikket specialiserer sig i vedrørende specielt gartnerfaget, havde jeg egentlig tænkt mig at stille et spørgsmål til arbejdsministeren. Men da jeg ved at arbejde med sagen og læse blot en 7-8 aviser — og i øvrigt havde fået nogle personlige henvendelser — blev klar over, at man ud over ret hårdhændede forhandlingsmetoder nu også tog metoder i brug, hvor man i form af masseopbud, på den måde at såkaldte arbejderaktivister møder op, foretager af-

[Juul-Madsen.]

spørringer af ejendomme, holder i den forstand arbejderne op, inden de kommer på arbejdspladsen, så de først får lov at slippe ind, efter at de er blevet belært af de herrer fra Dansk Arbejdsmands- og Specialarbejder Forbund, og da der også er tale om at overtræde fremmed grund, så ændrede jeg min holdning og stillede et spørgsmål til den højtærede justitsminister.

Det må da være sådan, at skal der være mening med grundlovens § 78 om foreningsfrihed, så må der også her i landet være frihed i den forstand, at der er frihed til ikke at være medlem af en forening. Foreningsfrihed må aldrig kunne blive omsat til organisationstvang.

Endelig er det vel også sådan i forbindelse med aktioner af denne art, som jo har, hvad jeg kalder et militant præg, at der er bestemmelser i straffeloven, som jeg ikke nærmere skal komme ind på i forbindelse med mit indledende spørgsmål, som overtrædes, når man forsøger at forhandle på den måde, som det her er tilfældet.

Det er altså derfor, jeg har spurgt ministeren om, hvad han agter at foretage sig i anledning af de af DASF bebudede aktioner mod 75 gartnerier.

Justitsministeren (K. Axel Nielsen): Efter begrundelsen er anledningen til spørgsmålet en demonstration ved et gartneri i Glostrup. Jeg har derfor spurgt politimesteren i Glostrup, om der ved den pågældende lejlighed foregik noget ulovligt. Politimesteren har oplyst, at en patruljerende betjent torsdag den 8. februar i år kl. ca. 15 bemærkede, at omkring 25-30 mennesker, nogle med plakater, opholdt sig uden for det pågældende gartneri. Politiet var på stedet, til demonstrationen ophørte kl. ca. 17. Der var ikke tale om, at nogen blev forhindret i at komme ind på gartneriet eller i at forlade gartneriet, eller tale om, at nogle trængte ulovligt ind på ejendommen. To repræsentanter for DASF ønskede at få mulighed for at tale med de ansatte og fik tilladelse hertil af ejeren. Der foregik således ingen ulovligheder, og politiet havde ingen anledning til at foretage sig noget.

Jeg er ikke nærmere bekendt med DASFs planer på området, og DASF vil med rette kunne sige, at det ikke vedkommer mig.

Politiet kan og vil utvivlsomt gribe ind, hvis der konkret begås ulovligheder, men som nævnt kan det, jeg har fået oplyst om sagen fra Glostrup, hverken give mig eller politiet anledning til at gøre noget.

Hr. Juul-Madsens oplysninger om det passerede, som jeg forstår hidrører fra beskrivelser i pressen, stemmer dårligt eller stemmer slet ikke overens med de oplysninger, jeg har fået fra, jeg må formode mest kompetent side, nemlig politimesteren i Glostrup.

Jeg vil være meget interesseret i, hvis min beskrivelse er rigtig, da at erfare, hvilken bestemmelse i straffeloven hr. Juul-Madsen mener der er overtrådt ved den pågældende lejlighed.

Thestrup: Der kan vel næppe være tvivl om, at de bestemmelser, som hr. Juul-Madsen nærer frygt for er blevet overtrådt, og de bestemmelser, som muligvis kunne blive overtrådt, hvis de 75 aktioner, der har været omtalt, bliver gennemført, at de bestemmelser er bestemmelserne i straffelovens kap. 26 om forbrydelser mod den personlige frihed.

Det er jo sådan, at ikke mindst de udtalelser, der har været om, at 75 gartnerier ville blive udsat for pression eller udsat for aktioner, der får et stærkt pressionslignende krav, ligger i en betænkelig nærhed netop af kapitel 26, og det ligger i en så betænkelig nærhed efter min mening, at det i alt fald vil være rimeligt, at politiet nøje følger den udvikling, der her er tale om. Og i alt fald er det jo sådan, at både den aktion, der har fundet sted, og de aktioner, der bliver truet med, ligger i så stærk modstrid med de bestræbelser, vi her i dette ting, jeg kan sige fra alle sider, gør os for at skabe den bedst mulige sikkerhed og frihed for det enkelte menneske, også frihed for det enkelte menneske til at bestemme, hvilke foreninger han eller hun vil være medlem af.

Justitsministeren (K. Axel Nielsen): I anledning af hr. Thestrups udtalelser vil jeg gerne sige, at det, at handlinger ligger i, hvad hr. Thestrup betegner som betænkelig nærhed af strafbare handlinger, jo ikke kan give politiet anledning til at skride ind. Jeg er overbevist om, at hvis hr. Thestrup fortsat havde beklædt den taburet, som jeg har

[Justitsministeren.]

den ære at beklæde, så ville han mene det samme.

Det må nok have undgået hr. Thestrups opmærksomhed, at jeg i mit svar til hr. Juul-Madsen sagde: politiet kan og vil utvivlsomt gribe ind, hvis der konkret begås ulovligheder. Så har jeg faktisk svaret på det, der er sagt. Vi har ingen konkret grund til at tro, at nogen ulovligheder er blevet begået eller vil blive begået.

Juul-Madsen: To dage efter den af justitsministeren nævnte aktion i Glostrup fandt der en aktion sted mod en anden gartnerierjer, der hedder Leo Nielsen. Denne udtalte til pressen, at i lighed med aktionen i Glostrup torsdag afspærrede 30-40 arbejderaktivister i går ved arbejdstids begyndelse indkørslen til hans gartneri. Og han oplyser endvidere, at ca. 30 medarbejdere kun fik lov til at passere efter at have lyttet til aktivisternes krav om indmeldelse i fagforeningen.

Endvidere oplyser gartneriejer Georg Bach Nielsen, Vallø, at han direkte er blevet truet med, at vagter f. eks. vil ødelægge hans biler eller andet materiel, og at han og andre gartneriejerere derudover er blevet truet med, at man på en eller anden måde vil sørge for, at der bliver lukket for olien.

Jeg forstår på den højtærede minister, at når der er tale om sådanne aktioner, og når der er tale om, at man afspærre en ejendom og holder folk op, så er det direkte ulovligt, og de pågældende gartneriejerere kan i så fald blot henvende sig til politiet, der så vil tage affære. Hvis det er rigtigt, så takker jeg ministeren for hans svar.

Justitsministeren (K. Axel Nielsen): Hr. Juul-Madsens omtale af, hvad andre gartneriejerere end de i spørgsmålet nævnte har oplevet, kan ikke give mig anledning til nogen kommentar, for jeg kender dem ikke. Hvis der i forbindelse med de navne, som hr. Juul-Madsen nævner, efter hans opfattelse er begået noget ulovligt, ja, så kan jeg kun henvise til, at man indgiver en anmeldelse til politiet, som man altid kan gøre, når man mener, der begås ulovligheder.

På samme måde skal det, jeg har sagt tidligere, forstås sådan, at ulovligheder selvfølgelig bliver påtalt af politiet. Vi lever i et

retssamfund her i landet, og ingen ønsker at beskytte ulovligheder.

Juul-Madsen: Det, jeg ønsker med mit spørgsmål til den højtærede minister, er at få bekræftet, at vi lever i et retssamfund, og at aktioner af den art, jeg her har omtalt, ikke bør kunne finde sted, uden at politiet omgående griber ind, såfremt det bliver anmodet herom.

Justitsministeren (K. Axel Nielsen): Jeg må meget beklage, at forretningsordenen ikke tillader mig at stille et spørgsmål til spørgeren, for ellers kunne jeg nok ønske at få at vide, hvorfor han finder det nødvendigt at få bekræftet, at vi lever i et retssamfund. Er der nogen grund til at betvivle det?

Hermed sluttede spørgsmålet.

Af *Camre* til justitsministeren:

„Agter ministeren at revidere forældelsesloven af 1908?“

(Spm. nr. 137).

Skriftlig begrundelse.

Forældelsesloven af 1908 foreskriver, at en række almindelige fordringer forældes i løbet af 5 år. Dette gælder således alle fordringer, der hidrører fra aftaler angående køb af varer og andet løsøre, lejemål, befordring af personer eller gods, arbejdspræstationer eller andre tjenesteydelser, renter, kautionsforpligtelser på de nævnte krav, skatter til stat og kommune, de fleste erstatningskrav m. v.

I den af professor Illum i 1957 udarbejdede betænkning om ændring af reglerne om forældelse af gældsfordringer foreslås bl. a. som § 15 i en ny forældelseslov følgende:

„Såfremt skyldneren er værge eller fuldmægtig for fordringshaveren og fordringens forældelse af den grund må anses for uretfærdig med skyldnerens pligt til at varetage fordringshaverens interesser, indtræder forældelse ikke, før der er forløbet 3 år efter hvervets ophør eller det tidligere tidspunkt, da fordringshaveren eller den, der i øvrigt kan gøre kravet gældende på fordringshaverens vegne, er blevet bekendt med de omstændigheder, hvorpå kravet støttes.“

[Camre.]

I sin kommentar til dette siger professor Illum:

„Den her foreslåede regel giver fordringshaveren en tillægsfrist i visse tilfælde, hvor der består et særligt forhold mellem ham og skyldneren.“

Det synes ønskeligt at revidere den gamle forældelseslov i overensstemmelse med de af professor Illum fremsatte synspunkter. At en sådan revision synes rimelig, er senest bekræftet i en sag, der er afgjort ved højesterets dom af 26. januar 1973, jfr. østre landsrets dom nr. 306/1972 i sagen Andelsboligforeningen Isted af 1964 mod advokat Denis Sarmark. Såvel højesteret som østre landsret fandt advokat Denis Sarmark erstatningspligtig for et tab på 140.000 kr., som andelsboligforeningen havde lidt, fordi advokaten i november 1967 og maj 1969 havde oprettet pantebreve for andelsboligforeningen i en form, som havde givet den et væsentlig lavere provenu end sædvanligt. Derimod fandt såvel højesteret som østre landsret, at tilsvarende erstatningskrav vedr. pantebreve oprettet i maj 1965 og juni 1966 var forældede i henhold til 1908-forældelseslovens § 1, jfr. § 3. Uanset at advokat Denis Sarmark først i 1971 opførte med at være administrator for Andelsboligforeningen Isted og denne først derefter ved en ny advokats bistand fik en tilbunds-gående undersøgelse af forholdene omkring de pågældende pantebreve, har højesteret og østre landsret med hjemmel i 1908-forældelsesloven fundet, at erstatningskrav på ca. 400.000 kr. var underkastet den 5-årige forældelsesregel.

En revision af forældelsesloven, hvorefter en ubetinget tillægsfrist på 3 år var givet, kunne hindre lignende fremtidige problems opståen.

Justitsministeren (K. Axel Nielsen): I besvarelse af hr. Camres spørgsmål vil jeg gerne sige: spørgsmålet om revision af forældelseslovgivningen har været på dagsordenen i en årrække. Allerede i 1951 blev der udpeget sagkyndige i Danmark, Finland, Norge og Sverige til at gennemgå forældelseslovgivningen; for Danmarks vedkommende var det professor Knud Illum.

Når man tog spørgsmålet op, skyldtes det

måske ikke så meget, at der ud fra praktiske hensyn var noget stærkt behov for ændring af de gældende regler. Baggrunden var vel snarere ønsket om at tilvejebringe ensartede nordiske regler på dette område.

Når de udkast, som de nordiske sagkyndige fremlagde i 1957, ikke har ført til lovgivning, skyldes det i hvert fald for Danmarks vedkommende, at udkastet blev udsat for betydelig kritik fra de myndigheder og organisationer, som fik udkastet forelagt. Man pegede navnlig på, at udkastets regler var for komplicerede at arbejde med i praksis.

Efter at arbejdet havde ligget stille nogle år, blev det midt i 1960erne taget op på ny, både på nordisk plan, i Europarådet og i FN's organisation for international handelsret, som normalt benævnes UNCITRAL.

Medens arbejdet i Europarådet næppe vil resultere i udarbejdelsen af bindende regler, er det under de nordiske departementsforhandlinger lykkedes at nå til enighed på de fleste væsentlige punkter.

UNCITRAL har udarbejdet udkast til ensartede regler om forældelse i internationale køb. Det er besluttet, at dette udkast skal behandles på en diplomatisk konference i 1974. Inden vi tager endelig stilling til, om der skal fremlægges forslag på grundlag af de nordiske forhandlinger, vil det være rimeligt at afvente udfaldet af denne konference.

Jeg kan således ikke love hr. Camre et øjeblikkeligt initiativ. På baggrund af de mange andre påtrængende opgaver, som foreligger, og de begrænsede arbejdskraftsressourcer, som vi råder over, er det min opfattelse, at vi ikke kan tillægge arbejdet med en revision af forældelseslovgivningen alt for høj prioritet.

Jeg vil på den anden side gerne fremhæve, at det på ingen måde betyder, at spørgsmålet er afskrevet. Jeg må blot her som overalt vurdere, hvad der trænger sig mest på.

Camre: Jeg takker justitsministeren for svaret. Det er ganske åbenbart, at når en lov har kunnet holde fra 1908 til dato, er det svært at hævde, at der skulle være et påtrængende behov for umiddelbart at revidere den, og jeg synes, det er fuldt ud til-

[Camre.]

fredsstillende, at vi søger at nå frem til internationale regler på området, således som ministeren har beskrevet det.

Jeg vil gerne pege på, at det problem, som umiddelbart fik mig til at rejse spørgsmålet, er, at der i loven mangler specielt det, som professor Illum i 1957-udkastet til en ændring har anført om en forlængelse af forældelsesfristen i de tilfælde, hvor skyldneren er væge eller fuldmægtig for fordringshaveren. Professor Illum pegede dér på behovet for en 3-årig forlængelse for at sikre fordringshaveren i en sådan situation. Jeg er som sagt enig med ministeren i, at det er ønskeligt at få internationale regler, og vil blot gerne til slut stille det tillægs-spørgsmål, om ministeren vil overveje gennemførelsen af nordiske regler alene, såfremt den forventede enighed på UNCI-TRAL-konferencen i 1974 ikke skulle blive opnået.

Justitsministeren (K. Axel Nielsen): Jo, det vil vi da gerne overveje, men vi må altså afvente forløbet af denne internationale konference. I øvrigt må jeg sige, at efter de oplysninger, jeg har om forældelsesfristerne i det udkast til fællesnordisk lovgivning, der har været tale om, så vil der blive opereret med ikke en 5-årig, men en 3-årig forældelse. Men vi har jo i øjeblikket 2 forældelsesfrister, en på 5 og en på 20 år, og vi vil formentlig samtidig få en 3-årig og en 10-årig forældelse, hvis det nordiske bliver gennemført. Men det ligger altså stadig væk lidt ude i fremtiden.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Af *Overgaard Nielsen* til ministeren for kulturelle anliggender:

„Finder ministeren — under hensyn til tv's urigtige oplysning om, at fiskerne i Karrebæksminde sælger kvikksølvforurenede fisk fra Karrebæk Fjord — anledning til at overveje regler for øjeblikkelig berigtigelse i radio og tv af sådanne oplysninger?“

(Spm. nr. 136).

Skriftlig begrundelse.

I tv-udsendelsen „Tungmetaller — en miljøbyrde“ onsdag den 31. januar oplyste en ekspert, at fiskerne i Karrebæksminde

sælger kvikksølvforurenede fisk fra Karrebæk Ford.

Dette er ganske urigtigt, for den fisk, der sælges fra Karrebæksminde, er fanget 1½-3 timers sejlads fra Karrebæk Fjord, f. eks. ved Femø og i den sydlige del af Store Bælt, altså områder, hvor der fanges fisk til både Vordingborg, Skælskør og Korsør.

Der fiskes ikke erhvervsmæssigt i Karrebæk Fjord.

Udsendelsen har skadet Karrebæksmindefiskerne alvorligt økonomisk, men hverken radio eller tv havde endnu 9 dage efter udsendelsen, trods indtrængende opfordring, fundet anledning til at dementere egne urigtige oplysninger.

Derfor synes det påkrævet, at der udarbejdes fastere regler for, hvordan Danmarks radio og klagere, der er blevet forurettet, har at forholde sig i fremtiden.

Overgaard Nielsen: Da det drejer sig om et spørgsmål om berigtigelser i radio og tv, så må jeg vistnok starte med at berigtige mig selv. I den dupliserede skriftlige begrundelse for mit spørgsmål til ministeren nævner jeg, at den omtalte tv-udsendelse fandt sted den 1. februar. Det skulle være den 31. januar, hvilket for øvrigt kun gør min reaktion mere berettiget. Og jeg må straks slå fast, at jeg mener, at der virkelig er brug for bestemmelser, som sikrer omgående berigtigelse af urigtige oplysninger i radio og tv. Og jeg vil gerne illustrere, hvor alvorligt spørgsmålet er i den aktuelle situation. En biolog svarede i den pågældende udsendelse på et spørgsmål om danskernes kostvaner med hensyn til fisk, at der ikke er gennemført nogen undersøgelser, og så sagde han ordret:

„Det er betænkeligt derhen, at i Karrebæksminde Fjord, hvor indholdet af kvikksølv er betænkelig højt, og hvor man måske burde træde ind med et fiskeriforbud, dér siger sundhedsstyrelsen, at det ikke er nødvendigt, fordi de fisk, der fanges dér, stort set spredes jævnt ud i den sjællandske befolkning. Men så vidt som jeg kender til fiskeri og forhandling af fisk, så er det i reglen sådan, at de samme fiskere sælger til den samme opkøber, der har sine faste firmaforbindelser, sælger til de samme fiskeforretninger, der har deres faste kundekreds, og iblandt disse kunder

[Overgaard Nielsen.]

er der dem, der har deres livretter, så jeg tror, at sandsynligvis så er der nogle sjælændere, der får broderparten af kviksløvet fra Karrebæksminde.“

Men sandheden er den, at den fisk, der fanges, den fanges 1½ til 3 timers sejldes fra den forurenede Karrebæk Fjord og ikke Karrebæksminde Fjord, som der siges. Med andre ord, her har en ekspert givet fuldstændig fejlagtige oplysninger, som har bevirket, at fiskerne i Karrebæksminde måtte ligge stille i flere dage, indtil det gennem dagspressen lykkedes blot nogenlunde at berigtige tv's urigtige oplysninger. Og tv har endnu ikke selv trods direkte opfordring bragt en sådan rettelse.

Det, der harmer mig i denne sag, er, at vi gang på gang oplever, at stærke organisationer eller store virksomheder omgående kan få rettet oplysninger, som de mener går deres interesser for nær, men her har vi et eksempel på, hvor svært det er for svagere at få deres ret. For jeg går ud fra, at ministeren giver mig medhold i, at dette drejer sig om fiskernes ret imod begået uret. Og jeg kan da meddele fiskeriministeren, som er til stede, at jeg er overbevist om, at fiskerne i Karrebæksminde intet har imod et fiskeriforbud for Karrebæk Fjord, for så kan man slippe for urigtige meddelelser også i tv.

Ministeren for kulturelle anliggender (Niels Matthiasen): Hr. Overgaard Nielsen spørger, om jeg på baggrund af de urigtige oplysninger i tv om fiskeriet fra Karrebæksminde vil overveje regler om øjeblikkelig berigtigelse i radio og tv af sådanne fejlagtige oplysninger.

Dette mener jeg med god samvittighed at kunne besvare med et nej af den grund, at der allerede findes regler om berigtigelse i radio og fjernsyn, som skulle være tilstrækkelige. Det er måske ikke alle, der er klar over det, men de nordiske radiofonichefer vedtog i 1966 de såkaldte normer for berigtigelse i nordisk rundradio. Disse regler fastslår en pligt for Danmarks radio til at berigtige forkerte oplysninger om faktiske forhold, så snart man bliver opmærksom på fejlen, og uanset om berigtigelsen er forlangt udefra eller ej. Den, som er utilfreds med Danmarks radios afvisning af en klage, kan desuden indbringe sin sag for et særligt or-

gan, berigtigelsesnævnet, der består af 5 medlemmer: formanden, der er højesteretsdommer, en repræsentant for radiorådet, en repræsentant for driftsledelsen samt 2 repræsentanter for pressen. Dette er det principielle i det.

Så kommer selvfølgelig den aktuelle sag, hvor jeg har indhentet oplysninger fra Danmarks radio. Af de oplysninger, som Danmarks radio giver, fremgår det, at der ikke i den pågældende forureningsudsendelse er givet fejlagtige oplysninger. Der er intet sagt om, at fiskerne i Karrebæksminde sælger kviksløvforurenede fisk fra fjorden. Den medvirkende fiskeribiolog sagde derimod, at kviksløvindholdet i fisk fra Karrebæk Fjord var betænkelig højt, og at der måske derfor burde udstedes forbud mod at fange fisk i fjorden. Men om de fisk, som fanges andetsteds og landes i Karrebæksminde med salg for øje, blev der intet ufordelagtigt sagt.

Det er måske nok lidt akademisk sat op, også på baggrund af det citat, der kom her. Selvfølgelig er det beklageligt at en udsendelse bliver misforstået, men hr. Overgaard Nielsen vil sikkert være enig med mig om, at dette forhold ikke kan føre til dementier af fuldt korrekte oplysninger, som ingen vil bestride, selv om det bliver sat på spidsen.

I øvrigt har den pågældende fiskeribiolog i regionalprogrammet fra Næstved i et interview den 5. februar gjort det klart, at det beror på en misforståelse af de faldne udtalelser, når disse er blevet opfattet som omfattende alle fisk, der bliver landet i Karrebæksminde, og jeg er glad for ved denne lejlighed fra folketingets talerstol at slå fast, at det er sådan, det forholder sig.

Overgaard Nielsen: Det er jo skik og brug, at man takker ministeren for svaret. Det vil jeg også gøre, men jeg kan desværre ikke takke for indholdet af svaret. Jeg er bekendt med — og så kunne man måske sige, at det er lidt fjollet af mig at stille det spørgsmål, om ministeren overvejer at indføre bestemmelser om øjeblikkelig berigtigelse — jeg er selvfølgelig bekendt med de nordiske radiofoniers normer for berigtigelse i nordisk rundradio, og der står jo, som ministeren sagde, at fejlagtige realoplysninger skal berigtiges. Det er fra normernes § 2. Og der står også i § 4, at fejlagtige realoplysninger skal offentliggøres uden unødigt forsinkelse.

[Overgaard Nielsen.]

Nu kan man jo sige, at der er sket ikke så helt lidt forsinkelse i denne sag, og der er efter min mening også truffet en fejlagtig afgørelse, for jeg kender jo også svaret fra Danmarks radio: at det beror på en misforståelse, og at det ikke er sagt, at fiskerne lander forurenede fisk. Jo, det er der, når man lader eksperten — og ikke vil berigtige det — sige, og jeg citerer igen:

„Jeg tror, at sandsynligvis så er der nogle sjællændere, der får broderparten af kviksølvet fra Karrebæksminde.“

Hvis fisken fra Karrebæksminde eller fra Karrebæk Fjord ikke sælges, hvor får sjællænderne så kviksølvet fra? Og hvis det ikke er fiskerne, der sælger fisk, hvem er det så? Altså er der realiter sagt, at fiskerne i Karrebæksminde sælger kviksølvsforurenede fisk. Det gør de ikke, og de har altså ikke kunnet få en berigtigelse i radio og fjernsyn, og derfor mener jeg, at det er nødvendigt med bestemmelser.

Som ministeren sagde, så sidder der en repræsentant for radiatoriet, nemlig næstformanden, professor Hakon Stangerup, og en repræsentant for driftsledelsen i berigtigelsesnævnet, og jeg mener, at det også her er påkrævet, at der er en af radio og fjernsyn helt uafhængig instans, der tager stilling til et spørgsmål som dette.

Der er ingen tvivl om, at der er givet en forkert oplysning; der burde efter normer for berigtigelse i nordisk rundradio ikke være nogen tvivl om, at radio og fjernsyn burde dementere, og denne udenomsnak, som eksperten præsterede i regionalradioen i Næstved, giver jeg ikke meget for, for han havde sagt det forkerte.

Ministeren for kulturelle anliggender (Niels Matthiasen): Jeg tror ikke, at vi kommer meget længere i den aktuelle sag, men jeg synes, det må glæde hr. Overgaard Nielsen, at der i det nye forslag til radiospredningslov netop er foreslået oprettet et radionævn, der består af 3 af Danmarks ra-

dio uafhængige folk, hvor man, i det øjeblik man ikke er tilfreds med radioens afgørelse, kan fremlægge sin sag, og dér kan man i hvert fald tage nogle af de tanker, som hr. Overgaard Nielsen gør sig, op under hele arbejdet med denne radiospredningslov.

Overgaard Nielsen: Det skal blive meget kort, for nu kan jeg nemlig af hjertet takke ministeren. Jeg har været opmærksom på denne bestemmelse i forslaget til ny radiolov og hilser den velkommen. Jeg håber, det lykkes ministeren at gennemføre det, så det virkelig kommer til at virke. Jeg ved godt, at ministeren — og det giver jeg tilslutning til — ikke blander sig i radions daglige drift, men jeg synes stadig væk, at det er påkrævet, at radioen berigtiger den fuldstændig forkerte meddelelse, der er givet. Jeg takker imidlertid ministeren for hensigten med det nye radiolovsforslag.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Af *Henning Andersen* til ministeren for kulturelle anliggender:

„Finder ministeren det rimeligt, at ulovlige aktioner kan standse tv-udsendelser?“
(Spm. nr. 140).

Skriftlig begrundelse.

Under den igangværende tv-strejke gik der to døgn, før seerne oplevede et nogenlunde dækkende tv-program, og efter strejkens iværksættelse har de strejkende forhindret en af tv-husets chefer i at transportere film til en udsendelse, ligesom man åbenbart på anden måde har hindret ikke-strejkende i at betjene tv. Da denne situation berører seerne, som har betalt deres licens, og da den i givet fald kan hindre livsvigtig information, mener jeg, regeringen bør have lejlighed til at give sit synspunkt til kende.

Ministeren for kulturelle anliggender (Niels Matthiasen): Det er indlysende, at regeringen så med megen alvor på den ar-

[Ministeren for kulturelle anliggender.]

bejdsnedlæggelse, som fandt sted i Danmarks radio. Lykkeligvis ser det jo nu ud til, at parterne gennem forhandlinger har fundet det grundlag, på hvilket en tilfredsstillende løsning kan tilvejebringes, og det er regeringens opfattelse, at tvisten hermed afvikles efter de retningslinjer, som er bedst egnet i situationer af denne art.

Henning Andersen: Jeg takker ministeren for svaret og også for den alvor, han og regeringen har tillagt den sag, som nu er afsluttet. Det primære i mit spørgsmål har været at pege på det urimelige forhold, at der ikke foreligger en nødordning eller en nødplan, som er godkendt af alle parter, således at de licensbetalende seere ikke direkte berøres af en sådan konflikt, som nu er afsluttet.

Jeg vil derfor gerne spørge ministeren, om ikke han synes, at det med den foreliggende baggrund nu vil være rimeligt at ophæve det monopol, som Danmarks radio og tv har.

Standningen ville jo i realiteten svare til, om den strejke, vi for nylig havde på Politiken, fuldstændig havde lukket nyhedsformidlingen i dagspressen, hvilket jeg ville finde var meget uheldigt. Vi lever i et meget indviklet samfund, og der kan jo opstå andre situationer, hvor det vil være nødvendigt at formidle ud til befolkningen. Jeg vil gerne bede ministeren svare på de to spørgsmål angående en nødplan og angående ophævelse af monopollet på tv og radio.

Ministeren for kulturelle anliggender (Niels Matthiasen): Hvorvidt der til en kommende mulig situation skulle laves en nødplan, må være et spørgsmål, som afgøres af radiorådet. Hvad angår spørgsmålet om Danmarks radios eneret til udsendelser i radio og tv, så ligger der på folketingets bord et forslag, og den konflikt, der har været, har ikke ændret den principielle stilling, jeg har i forhold til Danmarks radios eneret til landsdækkende spredning.

Hermed sluttede spørgsmålet, og spørgetiden var dermed til ende.

Den næste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til lov om miljøbeskyttelse.

(Lovforslaget (nr. 155) findes i tillæg A. sp. 3841, fremsættelsen i tidenden sp. 2849).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Første næstformand (Grete Hækkerup): Jeg skal fastsætte en taletid på indtil 15 minutter for ordførerne i første omgang.

Camre: Som bekendt er det anden gang, et lovforslag om miljøbeskyttelse er til første behandling i folketinget. Det foregående forslag behandlede her for 8 måneder og 17 dage siden, men nåede på grund af folketingets sommerafbrydelse ikke videre. Jeg skal ikke i dag gentage alle de betragtninger, jeg fremsatte den 29. maj 1972, men i hovedsagen kommentere de ændringer, som i mellemtiden er foretaget i lovforslaget.

Jeg vil gerne indledningsvis tilslutte mig miljøministerens betragtninger i den skriftlige fremsættelse af lovforslaget om, at forureningsproblemerne har en karakter, der gør, at en meget hurtig indsats er påkrævet. Miljøministeren fremhæver, at hvis vi ikke allerede nu griber ind, kan der opstå tilstande, som ingen nok så udviklet teknologi og ingen nok så stor økonomisk indsats vil være i stand til at oprette, og derfor må vi ikke vente til den 11. time.

Ministeren fastslår, at selv om vi ikke ved, om den 11. time er kommet, så er den i hvert fald rykket nærmere. Jeg er enig heri, og jeg kan jo tilføje, at siden vi første gang behandlede dette lovforslag, er den 11. time rykket nøjagtig 8 måneder og 17 dage nærmere, uden at folketinget er kommet videre med sin opgave i forbindelse med gennemførelse af denne lovgivning. Det er ikke en kritik af ministeren eller hans ministerium, for jeg er vidende om, at der har været arbejdet under højtryk, for at dette reviderede lovforslag har kunnet fremsættes, men derimod en kritik af de interesseorganisationer, som gør, hvad de kan for at forhale en indsats mod forureningen og for at svække den lovgivning, der skal gennemføres. I mine øjne er det en utrolig mangel på omtanke og indsigt, der kan få nogen til at bremse denne indsats, og hvis det ikke er